

Domoljub

v Ljubljani, 23. februarja 1938

Celo 51 • Štev. 8

Kako je z denarjem?

Vsa dežela se je razveselila, da je po tolikem čakanju vendar prišlo do tega, da bodo naše kmečke posojilnice zopet izplačevale denar. Vse je pozdravilo veliko dejanje, ki je zagotovilo, da je denar po naših posojilnicah varen in pregnalo strah nezaupljivcev za zmeraj. Poročila s kmetov govore, da se je zaupanje dejansko že vrnilo in da gre po denar v posojilnico le, kdor ga v resnici potrebuje. Treba je le še drugega koraka, da priteče tudi nov denar v naše zavode. Slovenske voditelje, ki so to dosegli in izpeljali, sedaj ves narod pozna kot prave voditelje. Zaupa jim kot možem, ki drže besedo in store vse, kar je mogoče.

Kaj piše „Slovenski delavec“?

Glasilo našega katoliškega delavstva »Slovenski delavec« je tudi z veseljem pozdravil novo dobo, ki se začne v našem denarnem združništvu. Tako-le piše o našem denarnem združništvu: »Zdelo se je, da je bil ogromnemu delu pretečenih desetletij za gospodarski dvig in osvoboditev narodnih sil zadan smrtni udarec. Zdelo se je, da so ga narodu tuje sile namenoma podkrepile z raznimi najbolj neprimernimi ukrepi, da bi lažje strle odpor svobodnega malega našega naroda in ga usuznjile svojim željam in volji. Toda prišli so novi močje in zamenjali so one druge, ki z narodom niso čutili.«

Tudi slovenski delavci se vesele zopetnega obujanja našega denarništva. Vedno sta naša delovna stanova kmet in delavec čutila eden z drugim. Tudi sedaj se je pokazalo, da ni med njima nasprotij, kadar gre za veliko narodno stvar. Tudi delavec bo svoje prihranke zaupal domačemu zavodu.

Tako-le konča članek »Slovenski delavec«: »Od moča do moča branimo naše gospodarske ustanove, naše denarne zadrage, skazimo se hvaležne svojim narodnim voditeljem z iskrenim delom in razumnim delovanjem.«

Kupčija s knjižicami

Eden najgrših poslov v tej denarni krizi je bilo kupčevanje s hranilnimi knjižicami. Nezaupanje do posojilnic je nekaterim vzelo vso razsodnost in ves pogum. Prodajali so knjižice pod vsako ceno, četudi mnogokrat ni bilo nikake prave potrebe. Pokazalo se je zopet, da ima strah strašno velike oči. In ta strah so izrabljali sleparji, da so izvajljali iz ljudi knjižice, pa niso potem mnogokrat ljudje dobili nazaj ne knjižice, ne denarja. Ena sama župnija na blivšem Kranjskem je bila na ta način osle-

parjena za preko 200.000 din. Kakšna škoda! Ljudje nasedajo raje sleparju, ki jih žene v nesrečo kot poštenjaku, ki jih svari in jim vpliva pogum v srce. Pokazalo se je, da je res nemnost najdražja stvar na svetu. Bog daj, da bi te poskušnje vse nezaupljivce ozdravile. Mirno danes lahko rečemo, da je vse škode zaradi te kupčije s knjižicami tri do štiri milijone.

Srečen gospod

Bil je v Ljubljani petičen gospod, ki je varčeval in hranil tako, da se je mnogim zdelo, da celo preveč hrani. Bil je samec. Znanci so se iz njega norčevali, da hrani samo za svoje sorodstvo, ki komaj čaka na njegovo smrt. Lepe vsote je imel ta gospod, ko se je začela denarna kriza. Ne smete misliti, da so ljudje samo po kmetih nezaupljivi. Tudi ta gospod se je ves prestrašil, ko je nastopila pri denarnih zavodih zavora. Preje je prenašal svoje »jurje« od zavoda do zavoda in premišljeval, kje bo dobil več obresti. Toda nastopila je zavora in denar je zamrznil; nikamor ga ni bilo mogoče prenesti. To so bile bridke ure za varčnega, pa zraven nezaupljivega gospoda. Tudi njemu se je približal prekupčevalec s knjižicami. Obljubil mu je za knjižico 90 odstotkov. To bi mu izplačal, kot je rekel prekupčevalec, v obrokih. Prijatelji so gospoda svarili. Res je nekaj časa ubogal. Toda končno je zmagala njegova nerazsodnost in šel je, da knjižico proda za 90 odstotkov. Toda bilo je prepozno. Ko je prišel na sleparjevo stanovanje, ga ni bilo več. Sleparski prekupčevalec je sedel že v sodnih zaporih. Ta gospod je imel srečo. Bil bi ob vso knjižico zaradi svojega nespametnega ravnanja, če ga ne bi sreča rešila.

Manj srečni

Manj srečni so tisti, ki so doživeli take-le zgodbe, kot jo je doživel štajerski gospodar. Imel je tudi naložene lepe »jurje«. Tudi njega se je v denarni stiski prišla srčna stiska in obup, kaj bo z denarjem. Dopovedovali so mu, naj počaka, naj zaupa, naj ne dela nadleže denarnim zavodom v tej denarni krizi. Toda obup ga je tiral, da je po vseh zavodih lagal, v kakšnih stiskah se nahaja in posrečilo se mu je iztisniti iz zavodov 15.000 din. Nesel jih je domov in skrbno spravil, zraven pa si je mel roke, češ, jaz sem pa le veliko dobil. Teden dni se je veselil te svoje sreče. Čez teden dni pa je moral znancem povedati o resnični stiski, ki ga je zadela: vse mu je odnesel tat. Vlomilca nikdar niso dobili.

Kam z denarjem?

Zapisali smo že v »Domoljubu«, da se dobe ljudje, ki zaradi četrta odstotka pri obrestih prenašajo denar iz ene posojilnice v drugo. Skrbno povprašuje tak človek, kje bo več nelo. Ne vpraša se, kje bo bolj varno. Še manj seveda vpraša, ali more tisti denar, ki ga on naloži, potem domačim krajem koristiti. Povedali smo že, da je teklo mnogo denarja v tuje zavode. Tekel je iz slovenskih krajev v Zagreb in tekel je v nemške denarne ustanove. Ves denar, ki gre v tuj zavod, je izgubljen za Slovensko gospodarstvo. Ali bomo še ravnali tako? Če bomo, potem se ne smemo prav nič kregati, da se nam slabo godi, kajti vsakdo tako leži, kot si postelje. Če hočemo, da nas tuj kapital drži v svojem jarmu, potem nas bo tudi držal. Samo ne jezimo se, če pa sami vti-kamo svoj vrat pod tuj jarem. Pometnim in razsodnim ljudem pa bo prav ta denarna kriza, ki smo jo prestali, nauk, ki ga nidar ne bodo pozabili, da mora domač denar v domače zavode, kmečki v kmečke. Tako si bomo gradili boljšo bodočnost.

Še enkrat: polagoma

Pisali smo, da bodo naše kmečke posojilnice korak za korakom oproščale zamrznjene stare vloge. Vsaka bo izdelala svoj načrt in po njem izplačevala. To je nujno potrebno, ker se pač v vsakem kraju dobi nekaj sitnežev. Tisti, ki pa je res v potrebi, pa bo mogel dobiti po sklepu posojilnice, kar mu je v resnici potrebno. Polagoma pa bo spet svobodno vse, kar je naloženega v posojilnicah. Nove vloge pa so seveda vsakemu takoj na razpolago in izplačljive.

Grd poskus nasprotnikov

Naše združništvo je imelo med slovenskimi tako imenovanimi naprednjaki vedno nasprotnike. Ti naprednjaki so vedno izpreminjali svoje ime. Ko je bilo imenitno imenovati se liberalce, so bili liberalci. Potem so bili narodni in napredni. Po vojni so bili demokratje in samostojneži, danes so jugoslovanski nacionalisti. Ostali pa so v resnici vedno duševno omejeni nazadnjaki, ki niso mogli trpeti, da bi ljudstvo napredovalo in so ga samo ovi-rali pri vsakem napredku. Zato so tudi bili od vsega početka največji sovražniki združništva. Kako divje so napadali rajnega dr. Kreka in njegove sodelavce v predvojnem času. Pa tudi sedaj niso nič drugačni. Komaj so zvedeli, da je banovina napravila odločen korak in da je ozdravljeno naše združništvo, so izdali umazane letake, napisane proti našemu združništvu. Nihče seveda se ni podpisal, ker

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj)

Banski svet je zboroval

Pretekli teden so, kot smo že zadnjič kratko omenili, zborovali banški svetovniki naše banovine, pod vodstvom g. bana dr. Natlačen. Banški svet, žal, nimajo zakonodajne moči, ampak so le posvetovalne ustanove, potom katerih je mogoče oblastem spoznati do dobra razmere v naši banovini. Za banske svetovalce so imenovani sedaj možje, ki brez dvoma uživajo zaupanje pri ogromni večini našega naroda in ga v tem pogledu, četudi niso izvoljeni, gotovo predstavljajo.

Na zasedanju banskega sveta se je videlo, kako resno se ti možje trudijo, da bi iztisnili iz skromnih sredstev banovinskega proračuna čim več ugodnosti za svoje okolice in da bi pri oblasteh vzbudili zanimanje za najbolj pereča vprašanja našega naroda in naše dežele. Nad dvesto je bilo govorov na tem zasedanju in vsak izmed teh govorov je razkrival celo vrsto stvari, ki bi jih bilo treba čimprej urediti. Potrebe naše dežele so tako velike, da bi bilo treba milijardnega proračuna, ne stotomilionskega, kakor ga imamo, če bi hoteli res kaj uspešnega podvzeti. Belgrad nam samreč ne ne da nič. Tja dol se stekajo že dvajset let neverjetne množine slovenskega denarja, nazaj pride pa od leta do leta tako drobtinica, ki je komaj imena vredna. Tudi iz govorov banških svetnikov je vedno iznova odmevala obtožba proti krivičnemu centralizmu, ki so ga v naši državi ustoličili z glasovi slovenskih naprednjakov dr. Kramerjevega in Pucijevega kova.

Posebno eno stvar so govorili na letošnjem banškem svetu poudarjali: Veliko pomanjkanje, revščino in pravo lakoto, ki je letos obiskala znatne predele naše siromašne dežele. Pretresljiva so bila poročila banških svetnikov iz okrajev, koder je gospodarila povodenj in toča, kakršne ta rod ne pozna. Tam ljudje stradajo in trdni gospodarji so morali prijeti za beraško palico! Posebno žalostno je, da so bili po uimih prizadeti ti isti kraji naše dežele, kjer celo ob dobrih letinah revščina gostuje po družinah. Govori ljudskih zastopnikov iz teh krajev so bili ena sama pretresljiva prošnja za pomoč, za skorjo kruha, trdega koruznega kruha, da ljudje ne bodo poginili od lakote. Zal nam je nemogoče bolj podrobno baviti se z izvajanjem posameznih govorov, ker nam prostor tega ne dopušča.

O najvažnejših gospodarskih nalogah naše banovine je imel g. ban dr. Natlačen v začetku zasedanja obširen govor, iz katerega omenjamo danes nekatere točke, ki se tičejo najnujnejših vprašanj našega gospodarstva in o katerih danes ljudje po deželi mnogo razpravljajo:

Elektrifikacija

Zanimanje za elektrifikacijo je vedno večje, tudi v krajih, ki so trenutno preveč oddaljeni od ban. električnega omrežja, da bi mogli biti nanj priključeni. Tudi elektrarna Fala je sama pokazala večje razumevanje za potrebe krajev s tem, da je cene pri električnih zadruham znižala in dovoljuje krajev za priključek ugodnejše pogoje kot pred leti. Kranjske deželne elektrarne so lani zgradile 100 km novih daljnovodov in nad 100 km krajevnih omrežij. Velenjska tovarna ne zadošča več za potrebe naše elektrifikacije in potrebno je, da se čimprej poveča, odnosno da preide elektrarna v Velenju v last naše banovine. Za bodoči razvoj

laži in sumničenja, ki so na tem papirju, nihče ne upa zagovarjati. Zlasti se spravljajo na dr. Korošca, ker vedo, da je on sleber prave slovenske politike. Če kje naletite na to umazanijo, ki je pritekla iz »nacionalnih« blebov, vedite, da je to spet ena sovražnih potez proti našemu ljudstvu. Ker niso mogli uničiti našega združništva, mu skušajo vsaj škodovati. V desetletjih s svojimi napadi niso mogli zatreti združnice misli, pa je tudi sedaj ne bodo.

elektrifikacije je potrebno, da dobe KDE potrebna nova posojila po nizki obrestni meri in da se zniža sedanja obrestna mera za posojila. To bi pripomoglo banovini k elektrifikaciji pasivnih krajev bolj kot dolej.

Obnova vinogradov

Namen prve obnove vinogradov v zadnji četrtini preteklega stoletja, ko je trina us ogrožala obstoj stare vinske trte, je bil, da uničeni vinogradi čimprej obnove svoje delo, da bodo novi vinogradi začeli čimprej roditi in se tako prepreči gospodarski propad v vinorodnih krajih. Pri tem pa so bile storjene mnoge napake, pa tudi sama obnova ni bila izvršena pravilno. Tudi mnogo vinogradov ni bilo obnovljenih bodisi zaradi neprimerne lege, bodisi zaradi pomanjkanja sredstev za obnovo. Ti obnovljeni vinogradi so večinoma v severnem delu Slovenije.

Od prvotno obnovljenih vinogradov je sedaj okoli 65%, ki čakajo na obnovo. Na krajšo dobo obnovljenih vinogradov je 35%. Stari, še ponovno obnovljeni vinogradi so že zelo opesali.

Banska uprava bo pospeševala vinogradništvo po načelu, naj se obnove vinogradi le v izrazito vinorodnih krajih, v manj primernih legah naj se pa opuste, odnosno porabi za bolj donosne kulture. Da se omogoči siromašnim vinogradnikom obnova vinogradov, je ustanovljen sklad za brezobrestna posojila. Ta posojila bodo dana le vinogradnikom, ki nikakor ne morejo izvršiti obnove sami, ki imajo vinograde v izrazito vinorodnih krajih in v zemljah, ki niso sposobne za drugo kulturo. Drugi pogoj je, da se mora vinograd pravilno obnoviti, t. j. predvsem s porabo primerne ameriške podlage, predpisane žlahtne sorte po trenem izboru, da bo posajen vinograd v pravilni razdalji in vseboval največ tri sorte vina. V ta namen se bo tudi povečala proizvodnja cepčenk z ustanovitvijo treh večjih trsnic (ena v ptiškem, druga v šmarškem, tretja v črnomeljškem okraju), vendar za vinogradniške okolišče.

Akcija banovine za krčenje samorodnic je imela uspeh, da je bilo dosej izkorenjenih okoli 600 ha, vendar se bo ta akcija udeleževala.

Za še bolj krepko pospeševanje vinogradništva in sadijstva se bo kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Mariboru preobnavila v vinarski in sadijski zavod, katerega naloga bo z znanstvenim in poskusnim delom pospeševati vinogradništvo in sadijstvo.

Oživiljenje našega združništva

Obširno je poročal g. ban o delu za oživiljenje kmečkih posojilnic, zlasti, kako je prišlo do te akcije. Po uredbi o ureditvi kmečkih dolgov z dne 26. septembra 1936 je kazalo, da se bo nezaupanje celo povečalo, ker so dobile kmečke zadruge za kmečke dolgove dolgoročne terjatve pri Privileg. agrarni banki za 14 let, od države pa 3% obveznice, ki se amortizirajo v 20 letih. Tu pa je prišlo na pomoč država s svojimi zavodi, ki so dali primerna sredstva za likvidnost teh terjatev in papirjev. Toda to ni zadostovalo in Zadruga zveza se je kot predstavnik 335 kreditnih zadrug obrnila na banovino, ki naj s svojo kreditno močjo pomaga kreditnim zadrugam do likvidnosti. Zanimiva je primerjava z letom 1911. Ko je leta 1911 nastopilo pomanjkanje denarja, je deželni zbor kranjski 18. febr. sklenil pooblastilo dež. odboru, da more deželni zbor prevzeti jamstvo za hranilne vloge, naložene v kreditnih zadrugah Zadruga zveze. Zato bi bilo umestno, če bi banovina tudi v letu 1937 ob začetku krize podvzela korake, da z garancijo banovine za hranilne vloge ali s primernim posojilom banovine ohrani zaupanje v kreditne zadruge. To bi bilo takrat izvedljivo s primerno majhnimi sredstvi. Po 6 letih so bila potrebna seveda znatno večja sredstva. Banovina je pomagala Zadruga zvezi in njenim kreditnim

Veramon - ovitek

Z 2 tabletama
Ta zavojček zmaga odsej vsakdo. Prosimo napravite poskus in preprčati se boste o naglem učinku pri glavobolu, tobohotu in bolečinah zaradi ran.

VERAMON

Schering

Cevke z 10 in 20 tabletami.
Ovitek z 2 tabletama

S. hr. 25.400 od 6. oktobra 1937.

zadruham s 5% obligacijskim posojilom v znesku 63 milijonov dinarjev na 20 let. Banovina je prejela za to svojo dajatev protivrednost v tem, da ji je Zadruga zveza odstopila svojo terjatev iz posebne rezerve Zadruga gospodarske banke v znesku 50 milijonov dinarjev in se obenem obvezala, da bo do leta 1937 odvajala banovini svoj čist dobiček nad letnih 25.000 din. Ta akcija bo gotovo imela svoj uspeh, saj je moč združništva v urejenem denarnem poslovanju. Brez dobrega normalno poslojukega kreditnega združništva sploh združništva ni.

Trošarina na vino in žganje

Z 22. decembrom 1937 se je začelo pobiranje trošarine na vino in žganje po novem pravilu, kakor ga je objavilo finančno ministertvo. Tako trošarina ni na novo uvedena, ker se je pobirala že prej na podlagi uredbe z dne 23. novembra 1934 v enaki višini. Toda prejšnja uredba je v nekaterih določilih dovoljevala, da se je promet od producenta in žganja vrši brez kontrole. Neodolni elementi so takoj začeli s tihotapstvom, ki se je tako razvilo, da je začelo resno ogrožati banovinske in občinske finance. Dohodki so stalno padali.

Temu pa ni bila kriva kriza, ampak dokazujejo številni tihotapski primeri, da se je trošarina podvrženega vina použilo vsaj toliko, kot v letih pred krizo. Tihotapec je računal kupcu isto ceno, kakor če bi bil plačal trošarino. Ohlapni predpis so prinašali korist le tihotapcem, ne pa vinogradnikom in kupcem. Vsi protikrepi so se izjavili ob dejstvu, da zakoniti predpisi omogočajo nekontrolirani prevoz vina in žganja. Po cestah naše banovine so se pojavili novi tovarniki: krošnjariji z vinom, večinoma iz krajev izven naše banovine. Krošnjarsko vino je zaradi nizke cene prodalo v zadnje goreško naselje in izpodrinilo dobra vina naših vinogradnikov. Mnogo je bilo pridelka samorodnic, kar je bilo vzrok nizki ceni. Ne samo iz davčnih razlogov, temveč tudi zaradi zaščite umnega vinogradništva je bilo treba uvesti prevozno kontrolo.

Novo brazdo so zaorali

Dne 20. februarja 1938 je dospelo nad 500 odposlancev krajevnih Kmečkih zvez v Celje na veličastni občni zbor, ki mu je predsedoval požrtvovalni načelnik slovenskega kmečkega pokreta Janez Brodar. Ta je iskreno pozdravil zastopnike oblasti in raznih ustanov ter druge prijatelje kmečkega gibanja. G. načelnik je prečital pozdravne brzojavke notranjega ministra dr. Korošca, ministra dr. Kreka, bana dr. Natlačena, predsednika kmečkega gibanja »Agrarna misel« v Belgradu, glavnega ravnatelja dr. Milorada Nedeljkovića in drugih. Lepo dobrodošlico je izrazil zborovalcem celjski župan Mišelčič in načelnica Kmečke zveze žena in deklet Frančiška Brodarjeva, ki je v iskrenih besedah želela slovenskim oračem čim več uspehov.

Predsedstveno poročilo navaja, da je bilo doslej ustanovljenih 269 krajevnih Kmečkih zvez. Pripravljalnih odborov, ki imajo pravila že potrjena, je že 52, okrajnih odborov Kmečkih zvez je 19 in v zadnjih mesecih organiziranih mladinskih odsekov je že 49, med njimi 29 fantovskih in 20 dekliških. Celokupno število članstva Kmečke zveze pa že presega 60.000.

V zadnjem letu so se izpolnile nekatere bistvene in najvažnejše zahteve Kmečke zveze. Vprašanje ozdravitve denarnega združništva je rešeno. V ta namen je Kmečka zveza osebno posredovala tudi v Belgradu. Stara želja Kmečke zveze po ustanovitvi Kmetijske zbornice se je tudi uresničila. Sklenjene so bile in se še pripravljajo dobre trgovske pogodbe z državami, ki so dober kupec naših pridelkov. V vprašanju mitnin za kmetijsko pridelke, ki jih imajo nekatera mesta, je započeta akcija dosegla že lepe uspehe in si v tej smeri lahko obetamo še marsikaj. Glede novega pravilnika o pobiranju banovinske trošarine na vino, je glavni odbor Zmečke zveze opozoril vse merodajne činitelje in uspel, da so se trdote omilile.

Določba, da je lahko zasebni konsument kupil vino neposredno pri vinogradniku prosto banovinske trošarine, je prišla v korist samo imovitejšim slojem, ki so si lahko vino tako nabavljali. Socialno šibkejši pa so bili prisiljeni vino kupovati pri trgovcih in gostilničarjih, ki postalo banovinsko trošarino. Trošarina je tako plačala davek, ki so ga morali plačevati mali ljudje, premožnejšim pa je bilo mogoče izogniti se. Novi pravilnik je napravil konec: uvedel je prevozno kontrolo glede vsakega vina, obremenil je vso potrošnjo, ne da bi dopuščal kakšne krivične izjeme.

Pri pravilnem trgovanju z vinom ni nastopila nobena izprememba, ki bi bila v kvar vinogradnikom. Neosnovana je tudi bojazen, da bo prevozna kontrola zadela le promet domačega vina, dočim bo uvozu vina v banovino odprta pot in kupčija neovirana. Prijavljanje prodaje vina je bilo v veljavi že pred letom 1932 in takrat ni noben vinogradnik propadel zaradi tega, ker je moral prijaviti prodajo.

Pridelek vinogradnikov je od kontrole popolnoma odvezet. Prijavil bo kmet-vinogradnik le to, kar bo prodal. Prevozne listine niso vpeljane, da bi se vinogradnikov pridelek kontroliral. Sama pot na občino ali na finančno kontrolo ne bo povzročala toliko neprikladi, da bi zaradi tega ostalo opravčeno razburjenje. Saj če prodaja kmet živinčje, mora tudi na občino po živinski potni list.

Vinogradnik, oziroma proizvajalec apčoh bo plačal trošarino le v primerih, ko bo netočnicu prodal do 50 litrov vina ali do en liter žganja. Ta

Ker je lansko leto z vremenskimi nezgodami napravilo slovenskemu kmetu ogromno škodo, je Kmečka zveza na vseh pristojnih mestih zahtevala pomoč in ustanovila tudi samostojno pomožno akcijo, ki je ponekod lepo uspela. V zvezi z vprašanjem likvidacije kmečkih dolgov je opozarjala sodišča in Privilegirano agrarno banko, da čimprej ustanovijo odstotek znižanja dolgov nad 25.000 dinarjev in zahtevala odlog plačila drugega obroka, kar ji je uspelo. Ustvarila je osnove za reorganizacijo blagovnega združništva, kateremu bo v bodočnosti ustanovljena močna blagovna centrala. Razpravljala je tudi o lastnem denarnem zavodu, čigar ustanovitev pa ni mišljena kot konkurenca podeželskim hranilnicam. V zimskem času je organizirala v sporazumu z bansko upravo štiritedenske tečaje v vseh okrajih. Tečaji, ki so bili skrbno pripravljeni in obravnavali stanovska, strokovna in združna vprašanja, so popolnoma uspeli. Uresničila je tudi staro željo, da bi osnovala lastno glasilo »Orač«, ki izhaja mesečno, izdala je svoj Koledarček in začela z izdajanjem knjižnice, katere prvi zvezek »Razorje« je že izšel.

Zanimivo je bilo tudi poročilo »Mladinskega odseka«. Mladinska »Kmečka zveza« bo dala svojemu članstvu izobrazbo in tudi zabavo. V lepem tekmovanju bo skušala vcepiti kmečki mladini ljubezen do lepo urejenega doma, ljubezen do zemlje in naše domovine. S skupnimi izleti bo dala mladini razvedrila in jo seznanjala z drugimi kraji naše zemlje, skušala bo izpeljati tudi izmenjavo kmečke mladine na ta način, da se sprva za par mesecev, potem pa tudi za daljši čas zamenjata med seboj na posestvih dva kmečka fanta ali dve dekleti. Mislija je na to, da se mladina rada pokaže in postavi, in zato omislila prapore in pripravila načrte za kroje, ki naj bi bili osnovani na naši domači kmečki in narodni noši. Še mnogo večji

določba izgubi na svoji pomembnosti, če pomislimo, da vinogradnik, zlasti v oddaljenejših krajih, bolj redko prodaja vino v količinah izpod 50 litrov. Kajti če bi se bavil z nadrobno prodajo, bi prišel v nasprotje z določili obrtnega zakona, četudi bi e etališča trošarinskih predpisov ne bilo ovir. Pri večjih prodajah obstoja le dolžnost prijavljanja, ne da bi bila s tem združena še kakšna dajatev.

Glede trdot novega pravilnika za gostilničarje je omeniti, da so se že vse ostrine ublažile. Uvedene so tudi plačilne olajšave za trošarino in priznano kalo od 3%.

V novem pravilniku so odstranjene vse nevspečnosti, ne da bi bile načelne določbe pravilnika prizadete.

Vpogled v delo naše banovine za slovensko ljudstvo nam pokaže, da hodi sedanjí ban dr. M. Natlačen isto pot, kot so jo začeli veliki slovenski možje v kranjskem deželnem zboru pred vojno in kot jo je tako lepo nadaljeval že v bivši oblastni samoupravi. Z zaupanjem lahko gledamo na to delo, ki rodi toliko uspehov, kolikor je v danih razmerah največ mogoče. Če bi pa imela naša dežela v finančnem oziru proste roke, bi se pa s poštenim gospodarstvom dalo za čuda veliko dobrega narediti. Zato zaključujemo to poročilo z željo, da bi čimprej napočel čas, ko bodo slovenski ljudski zastopniki lahko svobodno gospodarili z denarjem, ki se izteka iz revnih in žuljavih slovenskih rok. Gospodarska in kulturna samouprava Slovenije je naša zahteva, od katere ne bomo odnehali nikdar.

Lepo in dobro ohranjeno perilo,

če vzameš vedno

SCHICHTOVO

TERPENTINOVO MILO

...in za namakanje ženske hvala

uspeh pa bo mogla doseči, če bodo tudi vsi člani Kmečkih zvez poskrbeli, da bodo njihovi otroci vstopili v mladinsko organizacijo Kmečke zveze, ki jih bo učila visoko ceniti vse, kar je s kmečko hišo v zvezi, in ljubiti z vsem sreem domačo grudo.

Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor z Brodarjem Janezom, posestnikom iz Hrastja pri Kranju na čelu. Članarino so določili na 12 din letno za hišo. S tem je plačano tudi stanovsko glasilo »Orač«.

O zopetnem delovanju naših denarnih zavodov je izpregovoril ravnatelj g. Gabrovšek: Ko je konec leta 1936 z uredbo o likvidaciji kmečkih dolgov dala vlada besedo, da bo pomagala tudi do likvidnosti našim denarnim zavodom, smo se upravičeno oddahnili. In vendar je bilo treba vložiti ves naš politični vpliv, da smo uspeli. Proti zastavi državnih obveznic in tega, kar imajo dobiti hranilnice od Privilegirane agr. banke, so dobili naši denarni zavodi v denarju polovico tega, kar bi imeli prejeti. Ban dr. Marko Natlačen pa je omogočil posojilo 63 milijonov din, ki jih je tudi dala Poštna hranilnica. In tako je v zadnjih treh tednih priteklo v Združeno zvezo 120 milijonov din in denar še priteka. Ta denar zadošča, da bo vse naše denarno gospodarstvo prišlo v tek. (Navdušeno odobranje.) Denar, ki je v naših kmečkih posojilnicah, je popolnoma varen in kmalu bodo vloge popolnoma proste.

Na koncu so posamezniki stavili nekaj važnih predlogov. Osnuje naj se zadruga, ki bo iz javnih in zasebnih sredstev ustanovila zavod v Ljubljani in podoben zavod v Mariboru, kjer bi se gojenci iz kmečkih družin pripravljali na učiteljski poklic. Dokler pa tega ni mogoče izpeljati, pa naj se vsaj za silo uredi zavod v Ljubljani in Mariboru, ki bo dal stredo kmečkim sinovom in hčeram, ki bi se rade posvetile vzgoji kmečke mladine. V smislu drugega predloga bo 5. avgusta, na praznik Marije Snežne, pri Mariji Pomagaj na Brezjah vsako leto velik letni kmečki tabor Kmečke zveze. Na prvem taboru pa naj bi izbrala Kmečka zveza slovensko brezjansko Marijo za svojo zavetnico.

V vsako hišo Domoljubal

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

d Srbska pravoslavna cerkev je dobila novega poglavarja. V ponedeljek so upravičenci izvolili tri kandidate, izmed katerih so kraljevski namestniki imenovali za patrijarha metropolita črnogorskega in primorskega dr. Gavrilu Dožića. Novega patrijarha so naslednji dan slovesno ustoličili.

d Za stalnega predsednika škofijskih zborovanj v Jugoslaviji je imenoval papež zagrebskega nadškofa dr. Stepinca.

d V mašnike bodo letos posvečeni sledeči bogoslovci ljubljanske škofije: Iz 5. letnika: Albin Avgustin, Reteče, Edm. Boehm, Tržič, Franc Dolinar, Ljubljana, Franc Gnidovec, Ajdovec, Ivan Janez, Sodražica, Ivan Javornik, St. Vid nad Ljubljano, Ivan Kopač, Škofja Loka, Henrik Novak, Zužemberk, Ciril Oblak, Sv. Gregor, Ivan Sitar, Ježica, Alojzij Sterle, Stari trg pri Ložu, Viktor Schweiger, Crnomelj. Iz 4. letnika: Ferdinand Babnik, St. Vid nad Ljubljano, Janez Bukovac, Fara pri Kostelu, Franc Cvar, Sodražica, Franc Glavač, Beltinci v Prekmurju, Anton Hočevar, Žalna, Janez Kljun, Ribnica, Franc Kupljenik, St. Jernej, Andrej Makovec, Sv. Vid nad Cerknico, Jakob Mavec, Ig, Stojan Novak, Ljubljana, Kristijan Stolar, Jesenice, Anton Vidmar, Brusnice, Anton Vukšinič, Metlika.

DOMAČE NOVICE

d Minister dr. Korošec za slovensko Akademijo znanosti in umetnosti. Da bi Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani mogla čimprej in v čim večjem obsegu doseči možnost svojega delovanja, je minister dr. Anton Korošec podaril tej naši mladi ustanovi znesek 50.000 din.

d Krščanska ženska zveza v Mariboru ima 1228 rednih članic, 201 podporno, 7 ustanovnih in 7 častnih članov in članic. V preteklem letu je umrlo 40 članic, 9 podpornih članov in 1 častna predsednica. Med revne članice se je razdelilo v l. 1937 14.560 din. Stanje blagajne z 31. decembrom 1937 je znašalo 8.424.75 din. Sklad za dom revežev je narasel na 91.012.60 din. Pogrebni sklad ima 909 članov, umrlo jih je v preteklem letu 29. Na pogrebninah se je izplačalo 27.400 din. Denarno stanje pogrebnega sklada 31. XII. 1937 je znašalo 141.257.887 din.

d Napravite že vendar enkrat konec

Ljubljanska bolnišnica doživlja sramotne dneve, ki postajajo Redno se dogaja, da mora bolnišnica odkloniti kar po 20 nevarno bolnih oseb iz golega razloga, ker ni za nje prav nobenega prostora, da celo niti postelje na tleh. Na kirurškem oddelku leže bolniki natrpani kakor slanihi v škaflićah. Bolnik mora biti na smrt bolan, da sme sam spati v eni postelji, sicer pa redno spita na kirurškem oddelku kar po dva bolnika, da celo po trije. Celo na tleh spita na eni žimnici ali pernici po dva bolnika. Tako hudo niti med svetovno vojno ni bilo, ko so z ranjenci prenapolnili vse bolnišnice. Enaka kakor na moškem oddelku, je tudi na ženskem oddelku. Kdor ne verjame nam, naj si kar ogleda to ne-

znosno stanje na lastne oči. Pri tem pa doživljamo še da je zgrajen nov kirurški oddelak, ki bi ga morala država opremiti, toda od nikoder ni niti beliča denarja za to!

d Tatinsko tolpo so prijeli. Orožnikom pri Sv. Barbari se je po velikih naporih posrečilo, da so prijeli organizirano vlomilko in tatinsko tolpo, ki je že dolgo časa strahovala Haloze. Aretirani so bili Franc Fajt iz Jelovca, Štefan Prašnicki iz Zlogonja, Rudolf Hrženjak iz Budiščaka in Franc Habrka iz Budiščaka v savski banovini. Naši orožniki so te vlomilce prijeli že leta 1936 in jim dokazali veliko število tatvin in vlomov. Takrat so bili pri okrožnem sodišču v Mariboru obsojeni in sicer vodja tolpe Fajt na poldrugo leto strogega zapora, drugi na 16 mesecev, tretji na 14 mesecev in četrti na 8 mesecev. Ker pa so bili še na svobodi, so svoj tatinski posel opravljali naprej. Naši orožniki so jim spet dokazali nove tatvine in vrome, jih polovili in spravili na varno. Prebivalstvo Haloze se je sedaj oddahnilo od neprestanega strahu, saj ni bil pred to tolpo varen noben kurnik, nobena hiša, stojišča na avtobodi, nobena preša in vinska klet. Najmočnejša vrata in ključavnice so vlomili.

d Fantje, pameti! Ono nedeljo so se v neki gostilni na Rakitni nad Preserjami stepli fantje. V gostilni je bil tudi 25 letni posestnikov sin France Borštnik, ki pa se je umaknil iz gostilne na dvorišče, kjer ga je neki nasilnež dohitel in ga zabodel z nožem v trebuh. Borštnik je dobil hude notranje poškodbe ter so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico. — V Dragi pri Stični je nekdo napadel posestnikovega sina Franceta Jakoša ter ga s kolom udaril po roki in hrbtu. Jakoš je dobil hude poškodbe ter je tudi moral v bolnišnico. — V Lahovni pri Mar. Gradcu sta nedavno napadla 29 letnega posestnika sina Lenarta Martina dva fanta iz iste vasi ter ga močno pretepla. Lenart je dobil težke poškodbe po obrazu ter so ga morali prepeljati v celjsko bolnišnico.

d Cement gre slabo v promet. Cementne tovarne v Dalmaciji so zaradi zelo znižanega izvoza ter neznatnega odjema v državi silno omejile obratovanje. Okoli 2000 delavcev je zaradi tega brez zaslužka.

d Obljuba. V zvezi z uredbo o ureditvi državne tiskarne se je pred kratkim mudilo v Beogradu večje število zastopnikov tiskar-

Neredna stolica

upliva na vas organizem. Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

ske obrti iz cele države, ki so posetili več ministrov. Vsi ministri, zlasti še predsednik vlade, so dali odposlanstvom pomirljive izjave in obljube, da se končni načrt omenjene uredbe ne bo preje izdal, dokler ne bodo vprašali za mnenje vse prizadete ustanove. Prav posebno pa so naglasili, da ta uredba v nobenem slučaju ne bo v škodo zasebnih tiskarskih podjetij, niti ne bo poslabšala delovne možnosti in zaslužka tiskarskega delavstva.

d Pri zaprtju ali pa pri moreh v prebavi vzemite jutraj na tešče kakrec naravne »Franz-Josef« vode

d Samo okrog 13.000 avtomobilov je v naši državi. Številka je presenetljivo nizka, vendar pa v pravem odnosu do slabih cest. V primeri s sosednjimi državami smo mi daleč zadaj kar se tiče avtomobilov. Še Romunija jih ima več. V češki prestolnici Pragi je več avtomobilov, kakor v vsej naši državi.

d Neverjetne ugotovitve. Neki subotiški strokovnjak je menda dokazal, da za svinjerejo nista niti več potrebna kuruza ali ječmen. Že dolgo se je bavil, kakor sam pravi, z mislijo, kako bi se mu posrečilo zrediti prašiče brez večjih stroškov. Dosegel pa je dvoje hkrati: Ugotovil je, da za prašičerejo zadostuje tudi bolj cenena hrana, drugič pa tudi dokazal, da je mogoče prašiče ravno tako debelo zrediti, tudi če človek nima vedno na hrano, pripuščati pa jih je treba ne samo serazpolago kuruze in ječmena. V prvi vrsti je treba mlade prašičke navaditi na zelenjarno dem tednov, kakor je bila dozdaj navada, pač pa najmanj deset, če ne še nekaj več tednov. Ko so prašički stari tri mesece, jim je treba trikrat na dan dajati sveže pokošeno deteljo, ki še ni v cvetju, za pijačo pa nekaj pomij. Po devetih mesecih pa naj dobivajo še po eno ali dve sladkorni pesi.

d Trnjega pot zakonske žene. Pred okrožnim sodiščem v Celju se je zagovarjal te dni 30-letni Brenko Ivan, posestnik z Zigarskega vrha, občina Blanca, Obtožnica mu je očitala, da je poskušal trikrat umoriti svojo 26-letno ženo Jožefo, poročeno Lončarjevo. Obtoženi se je leta 1936 priženil na posestvo svoje sedanje žene. Toda takoj po poroki pa so nastali med zakoncema prepiri ter pretepi. Mož je očital ženi, da ne zna gospodinjiti, niti kuhati ter vohče delati. Pri nekem takem prepiru jo je vrgel v vodnjak, a se je rešila, ker je bil vodnjak plitev. Drugič 31. decembra 1937, ko je hotela žena iti v službo v Krško, jo je hotel vreči pod vlak, toda se mu je žena v zadnjem trenutku iztrgala iz rok, tako da se mu je grdi naklep ponesrečil. Dne 2. januarja je zbudil ženo že pred tretjo uro zjutraj, ker je žena nameravala iti v službo k posestniku Antonu Pajku, po domače Plahuti v Trnovcu. Prejšnjega dne ji je namreč mož Ivan izročil pismo, ki ga mu je pisal baže zgoraj imenovani posestnik Plahuta, češ, da boče vzeti njegovo ženo v službo. Odšla sta od doma, ko je bila še trda tema. Vodil jo je po

FS46

Potkusite WRIGLEY (Rigli) gumo za žvečenje. Ugoden okus Vam bo prijeten. Odlika za zobe in prebavo.

raznih potih, ki so bila tako strma, da je ponekod morala žena lesti po vseh štirih zanjim. Ko sta prišla na neko čisto, sta počivala. Nato ji je mož dejal, da ga zebe in da bi se segrel, če bi jo nesel nekaj časa. Zato jo je vzel v naročje, jo nesel nekaj korakov, nato pa jo vrge v globino. Žena je zakričala: »Jezus, Marija!«, on ji je pa odgovoril z grdo psenko. Zdaj se mož izgovarja, da je storil to v zmedenosti zaradi neznosnih družinskih razmer in da se je hotel tudi sam ubiti. Njegov zagovor pa je smešen, ker pada v protislovja. Žena je dobila težke poškodbe in še zdaj leži v krški bolnišnici. Zato so razpravo prekinili za nedoločen čas.

d Teibel je kazen sprejel. Nedavno zaradi večkratnih zločinov prevare in napravljanja lažnih listin na 5 let robije pred ljubljanskim sodiščem obsojeni Josip Teibel, zasebni uradnik iz Novega Sada, je sprejel kazni in ni prijavil priziva zaradi previsoke kazni. Teibel bo pač dosledno čval svoje skrivnosti. Kljub razpravi so ostale nepojasnjene mnoge zadevščine z nezatrošarinjenim sladkorjem. Takega sladkorja je bilo v Ljubljani in po Gorenjskem baje kar na vagon. Razprava je pokazala tudi to, kako neverjetno lahkomišljeni so nekateri naši ljudje. Privandranec slepo verjamejo, domačim poštenjnjakom pa ne zaupajo. Zato pa so naši kratkovideži tolikrat opeharjeni za premoženje in — čast.

— Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazporejenjem za jed vsled zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda av posebno koristno tomače sredstvo, k-dar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskimi sredstvom za odprtje.

Ogl. reg. S. br. 22.474/35.

d Okrog 5 milijonov litrov alkoholnih pijač je šlo lani po grlu v Ljubljani.

d Par številke slovenski prestolnici. Po poljedelskih podatkih je bilo konec leta 1937 v Ljubljani okoli 86.000 prebivalcev. Lani je bilo na novo prijavljenih 29.977 novih stalnih stanovalec, odjavljenih pa je bilo 28.207. Tujih državljanov je v Ljubljani 4990.

KULTURNI KOTIČEK

Ilirizem

V tej dobi romantike se javlja pri Slovencih tudi gibanje, ki mu pravimo ilirizem. Nastalo pa je to gibanje pod zunanjim vplivom. Po Napoleonovih vojnah je Nemce prevzemala zavest o skupnosti vseh Nemcev. Zedinjena Nemčija je bila cilj vsega nemškega naroda. Na Češkem je tako začel Slovák Jan Kollar razširjati misel slovanske vzajemnosti. Da bi bili vsi Slovani politično združeni, te misli ni razširjal. Hotel je, da bi se vsak izobraženec - Slovan učil slovanskih jezikov. Vsi Slovani naj bi se jezikovno in kulturno združili. Obstojali naj bi samo štirje glavni slovanski jeziki, in sicer ruščina, poljščina, češčina in srbohrvaščina. Drugi slovanski jeziki, kakor slovenščina in drugi naj bi izginili iz knjig. Želel je, da bi uredili tudi črkopis. Ti izobraženci naj bi se učili tudi slovanske zgodovine in slovstva. Te misli je prinesel na jug Hrvat Ljudevit Gaj, ki se je spoznal s Kollarjem v Budimpešti, kjer je štu-

diral. L. 1830 je izdal drobno knjižico, kjer predlaga, da bi Hrvati in Slovenci sprejeli češki pravopis. Kot smo že slišali, je ta črkopis za vsak glas zaznamoval eno črko. Slovenci smo sprejeli ta črkopis in ga imenujemo danes po njem gajico. Gaj pa je delal tudi na tem, da bi Hrvati in Slovenci sprejeli za svoj pismeni jezik štokavščino. Tako naj bi se vsi Slovenci združili z ostalimi Jugoslavo in najprej kulturno, pozneje pa tudi politično. Slovenci pa niso bili kaj navdušeni za to gibanje. Kranjska, Primorska in Južna Štajerska so ga odklanjale. Ravno to gibanje je še bolj vzbudilo njihovo slovensko zavest, poleg tega pa so imeli že svoj slovstveni jezik skoraj 300 let. Imeli so pa tudi Prešerna, pesnika, ki je ravno s svojo pesmijo pokazal na bogastvo slovenskega jezika. Izhajala je Čbelica, ki je tudi pričala, da imamo svojo pesem in svoj jezik. Na Štajerskem med Dravo in Muro ter na Koroškem pa je to gibanje le našlo svoje torišče. To ognjišče slovenskega ilirizma je bil Gradec, kjer so študirali Štajerski in hrvaški dijaki. In tu je študiral Stan-ko Vraz, prvi slovenski ilirca.

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937

Lani so je mudilo v ljubljanskih hotelih in prenočiščih skupno 55.542 tujcev, ki so plačali 96. 594 nočin. Največ tujcev je bilo Jugoslovanov, to je 37.275, slede pa Nemci (4964), dalje Avstrijci (4384), Italijani (2771) in Čehoslovaki (1672). Amerikancev je bilo 533. Slede državljani iz drugih držav.

d Za lovce. Po letpisnih podatkih zadnjih let ubijemo v naši državi na leto okoli 200—500 jelenov, 20—40 lopatarjev, 800—800 divjih kozlov, 4000 do 5000 srn, 1 do 3 kozoroge, 600 do 700 divjih prašičev, 450.000 do 500.000 zajcev, 10 do 20 medvedov, 3 do 4000 jazbecov, 400 do 500 vider, 3000 do 4000 kun, 3 do 4000 dlhurjev, 600 do 700 volkov, 15 do 20 tisoč lisic, 2 do 8 risov in 500 do 700 divjih mačk. Od pernatih divjačine pa ubijemo na leto 400 do 600 divjih petelinov, 600 do 650 ruševcev, 9 do 10 tisoč gozdnih jerebice, 20 do 30 tisoč kamenjark, 20 do 40 tisoč fazanov, 50 do 60 tisoč poljskih jerebice, 30 do 40 tisoč prepelice, 20 do 30 tisoč divjih golobov, 20 do 25 tisoč ključačev, 80 do 100 tisoč divjih rac in 25 do 30 tisoč divjih gosi. Letni dohodek od ubite divjačine znaša do 55 milijonov dinarjev. Dohodek države pri lovskih listih, pristojbinah, carini na uvoz orožja in pri monopolu za smodnik znaša skoraj 25 milijonov din. Zakupnine

treh banovin, kjer vlada zakupni sistem, vržejo nadaljnjih 6 milijonov din. Če upoštevamo vse potrebščine za lov, lovišče, vzdrževanje lovišč in lovsko čuvajno osebje, znaša celotni znesek, ki pride od lova v obtoč, okoli 280 milijonov dinarjev.

d Divjega prašiča je ujel. V gozdovih okoli Sarajeva je pregledoval lovišče lovski čuvaj Nikola Sarab. Naletel je na mladega divjega prašiča, ki ga pa ni smel ubiti, ker so tam zaščiteni. Gonil ga je vse popoldne skozi globoki sneg, dokler ni divji prašič obnemogel. S pomočjo dveh kmetov je Sarab divjega prašiča zvezal ter ga odnesel domov. Divji prašič je težak 50 kg.

d 3500 vagonov železniških tračnic bo letos dobavila jugoslovanski železnice tovarna v Zenici.

Da srečni vsi bi bili... Če ste premožni ali siromašni, nekaj vam bo gotovo prav prišlo, o čemer piše list, ki vam ga pošlje brezplačno na ogled uprava »Po božjem svetov« v Ljubljani, če sporočite svoj naslov po dopisnici.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Zepet bodo volile nekatere občine. V nedeljo, 27. marca 1938 bodo občinske volitve za sledeče občine: v okraju Brežice: Brežice, v okraju Celje: Kalebje, Slivnica, Sv. Jurij pri Celju in Zalec; v okraju Crnomelj: Dragatuš; v okraju Dravograd: Črna, Kapla, Mežica in Remšnik; v okraju Gornji Grad: Gornji grad in Nova Štifta; v okraju Laško: Laško; v okraju Lendava: Genterovci; v okraju Litija: Šmartno pri Litiji; v okraju Ljubljana: Želimirje; v okraju Ljutomer: Razkrižje, Strigova in Veržej; v okraju Logatec: Stari trg; v okraju Maribor: desni breg: Črčnjevec, Laporje, Polščane, Slav. Bistrica in Spodnja Polskava; v okraju Maribor levi breg: Korena, Sv. Lenart v Slov. goricah, Sv. Rupert v Slov. goricah in Sv. Trojica v Slov. goricah; v okraju Murska Sobota: Bedonci, Cankova, Gornji Petrovec, Grad, Kupšinci, Martjanci, Pečarovec, Portofe, Pucenci, Selo v Prekmurju in Salevi; v okraju Ptuj: Kog, Ormož, Središče in Svetinje; v okraju Slovenj Gradec: Slovenj Gradec, Šmartno pri Slovenj Gradcu, Soštanj in St. Ilj pri Velenju. Za občino Genterovci v lendavskem okraju se volitve odredajo iz razloga, ker so bile prvotne volitve razveljavljene. Za občine Brežice, Sv. Jurij pri Celju, Zalec, Laško, Razkrižje, Stari trg (logaški okraj), Laporje, Slov. Bistrica, Slovenj Gradec in Soštanj se odredajo volitve iz razloga, ker so

to nove obšine, ustanovljene s kraljevim ukazom z dne 1. septembra 1937. Za vse ostale pa se volitve odvijajo zaradi delne izpremembe občinskega ozemlja, odrejene z navedenim ukazom.

d Poslanec dr. Rudolf Dobovišek, ki je bil izvoljen v šmarnskem okraju na listi dr. Mačka, je prišel v Belgrad in izročil skupščini svoje poverilnice, da se mu odobri poslanski mandat. Dr. Dobovišek je potem povedal časnikarjem razloge, zaradi katerih se je odločil priti v skupščino. Med drugim je navedel tudi svoje težko denarno stanje. Dalje je bil precej razočaran nad dr. Mačkom in ostalimi voditelji KDK-konkacije, ker Dobovišek in njegovi prijatelji niso mogli dobiti od dr. Mačka zagotovila, da se bo nehala propaganda za priključitev nekaterih slovenskih krajev, ki meje na Hrvaško, k Hrvaški. Prav tako so se čutili dr. Dobovišek in njegovi sodelavci ponižane zaradi tega, ker jih je vodstvo KDK odiralo v stran in jim ni priznavalo položaja, kakor bi ga morali imeti oni kot slovenski pristaši tega gibanja. Za dr. Mačka so upali, da bo dal izjavo, v kateri zavrača vse izjave tistih svojih sodelavcev, ki so večkrat naglašali hrvaški značaj nekaterih delov slovenske zemlje. To pričakovanje pa se ni izpolnilo. Ti in še drugi razlogi so nazadnje veleli dr. Dobovišku, da je sklical zaupnike iz šmarnskega okraja, da jim je razložil svoje načrte. Zaupniki so z veliko večino pritrdili.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce zaželjeno odprti in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo

Ort. reg. S. br. 30474/33

d Živ se je pokopal. »Hrvatski dnevnik« piše o vstopu poslanca Novakoviča, ki je bil izvoljen na dr. Mačkovi listi v nar. skupščino, tudi to-le: Ljudstvo ni volilo Novakoviča, temveč listo HSS. Ljudje niso izvolili Novakoviča, da bi dvignil dnevnice, temveč da bi delal za politiko dr. Mačka. Novakovič more sicer dvigniti dnevnice, toda s tem se je živ pokopal.

d Le tako naprej... Češki časopis »Přítomnost« (Sedanost) iz Prage je v zadnji številki zopet enkrat pokazala, da nas bratje Čehi, vsaj levičarji ne, ne bodo učili kulture. V jako dolgem članku prikazuje namreč ta časopis zasebno življenje predsednika naše vlade v takih barvah in s takimi besedami, da jih ni mogoče ponoviti. Pa ne samo njega, še celo najvišjega predstavnika naše države vleče v svoje blato. Mi na te prestrašne napade, ki nimajo s politiko nič skupnega ne bomo odgovarjali, ker se ne bomo s tako »gospodo« mazali. Čudimo se le njihovim uradnim predstavnikom in njihovi cenzuri, da je kaj takega pri njih sploh mogoče objaviti. Niti najbolj zakotni list v nam najbolj sovražni državi ni dosedaj objavil takih stvari. Mi se s tem dalje ne bomo ukvarjali, kljub temu, da bi se po njihovem načelu »zob« za zob lahko. Mi samo ugotavljamo, da smo to brali v češkem listu tako imenovane »inteligence«, v listu, v katerem je glavni urednik Ferdinand Peroutka, politični ravnatelj »Lidovih Novin«, tako imenovani »človek ministertva zunanjih zadev« in pa politični urednik zloglasni Ripka, propadli kandidat za poslaniško mesto v Belgradu, ki se izdaja za političnega glasnika najvišjih državnih krogov. To nam zanka zadostuje. Ugotavljamo samo še, da se

je to zgodilo v jubilejnim letu 20 letnice češkoslovaške države in pa tik pred sokolskim izletom, na katerega so bili naši najvišji predstavniki povabljeni.

NESREČE

d Na klanec se ji je spodrsnilo. Ono dopoldne je šla v Kranj po opravih 43 letna Marija Drakslerjeva, žena cestarja in šenčurja. Na ozki stezi na Klanecu ji je spodrsnilo, da je padla na tla in dobila težjo poškodbo na glavi in močan pretres možganov. Poškodovano so takoj prepeljali k zdravniku v Kranj, ki je odredil njen prevoz v ljubljansko bolnišnico. Drakslerjeva je mati devetih otrok, izmed katerih še najmlajši ni dopolnil eno leto.

d V hlevu utonila. Priletna posestnica vdova v Veliki vasi pod Sv. Miklavžem pri Kresnicah ima v svojem hlevu mal vodnjak, ki pa bolj sliči veliki mlaki. Ponoči pa se je nekaj živine odtrgalo od jasl. Živina se je bodla po hlevu, dokler ni ena krava padla v

Po severozahodnih krajih Evrope so bli ti dni hudi snežni meteži. Slika nam kaže delavce, ki odkopujejo težko lokomotivo iz snega.

Vzajemna posojilnica v Ljubljani poleg »Uniona«

nudi za vloge polno varnost in jih obrestuje po 4% do 5% ter vsak čas izplačuje. Kdor noče vlagati denar v domačo posojilnico, naj ga vloga pri

Vzajemni posojilnici

Posluzite se njenega »Varčevalnega krožka«

omenjeno mlako. Ker ni bilo pomoči, je krava utonila in so jo jutraj domači našli mrtvo.

d Hlevica zasula delavca. Ono popoldne so delavci v opekarni na Viču kopali hlevico, ki pa se je naenkrat pričela podirati ter je zasula 26 letnega delavca Karla Albrehta, doma iz bližnje vasi Vrhovci. Drugi delavci so Albrehta s težavo odkopali, nakar ga je reševalni avto prepeljal v bolnišnico. Albreht si je zlomil noge ter dobil hude in nevarne poškodbe po vsem telesu in na glavi.

d Volkovi raztrgali dečka. V vasi Melaja pri Novem Pazarju so volkovi raztrgali sedemletnega dečka pred očmi njegovega očeta. S sinom se je malo prej mudil nesrečni oče na obisku pri svojih prijateljih v sosednji vasi. Ko sta se vračala domov, ju je napadlo krdo volkov. Začel se je boj na življenje in smrt. Oče, ki je mahal po volkovih z motiko, ni mogel preprečiti, da ne bi volkovi raztrgali njegovega sinka. Še sam se je komaj rešil pred sestradanimi zvermi. Ko so volkovi zopet zginili v gozd, je nesrečni oče pobral kose vse okrvavljene sirove obleke ter ves obupan hitel domov, kjer je od silne potrlosti komaj mogel povedati, kaj se je zgodilo.

d Obležal je globoko v skalovju. V Bohinju se je hudo ponesrečil 53 letni delavec Martin Urbanc, doma iz Stare Fužine. Peljal se je s sanmi, s katerih pa je med vožnjo padel ter obležal globoko v skalovju. Dobil je smrtonesne poškodbe po glavi in po vsem telesu.

d Cel hrib se je udril. Od one sobote popoldne je prekinjen železniški promet med Sarajevom in Mostarjem, ker se je na železniško progo med postajama Ramo in Jablanico udril cel hrib. Vsa proga je zasuta z zemljo in kamenjem. Progo so pričeli čistiti

Nadžko dr. Stepinac o konkordatu

Zagrebski nadškof dr. Stepinac je izdal sledeči proglas: Zaradi zadnjih dogodkov v zvezi z vprašanjem konkordata, ki so javnosti dobro znani, so me naprosili odlični katoliki, da jim dovolim prirejanje protestnih zborovanj, na katerih naj bi se celotno vprašanje konkordata razmotrilo v pravi luči. Jaz razumem njihovo nezadovoljstvo, ki je bilo izpolnjeno z bremenom zadnjih 20 let, v katerih je katoliška Cerkev v kraljevini Jugoslaviji morala prenašati mnoge nepravilnosti. Vem tudi to, da bi na teh protestnih zborovanjih hrvaški katoliki vsi kakor en mož še bolj dokazali svojo ljubezen in popolno privrženost katoliški Cerkvi in njenemu vrhovnemu poglavarju sv. očetu. Vendar ne želim, da bi se prirejela protestna zborovanja. Vsemu svetu je namreč jasno, na kateri strani

je krivda, da je prišlo do nezasišanih hujškanj proti katoliški Cerkvi zaradi konkordata. Poleg tega je tudi ves katoliški episkopat izrekel misli o enakopravnosti katolikov v kraljevini Jugoslaviji in o kritiki proti konkordatu. Zato sem mnenja, da ni čas za protestna zborovanja. Zahvaljujem se vsem svojim vernikom za izraze ljubezni in vdanosti za prvome pravice Cerkve ter upravičeno ogorčenost proti onim, ki jih kršijo ter prosim, da bodo vedno v vseh vprašanjih, ki se tičejo Cerkve, povezani s svojim cerkvenim poglavarjem v duhu, molitvi in disciplini. Tedaj se nam ne bo treba bati nobenih hujškanj, laži in sovraštv, ki se dviga proti katoliški Cerkvi. Tako pripravljeni bomo izvajali končno svobodo in enakopravnost katoliške Cerkve v Jugoslaviji.

številni delavci, toda do sedaj se še ni posrečilo očistiti proge, ker se zemlja še vedno udira. Pošto iz Beograda in Sarajeva za Črno goro, Hercegovino in Dalmacijo odpravljajo sedaj iz Zagreb; potniki pa na kraju neresno hodijo po iz vlaka v vlak. Zaradi velikih snežnih zametov na Ivanj Planini je ustavljen tudi avtomobilski promet do Mostarja. Prekinjene so tudi vse telefonske in brzojavne zveze med Sarajevom in jugom.

d Zemlja zasula tri rudarje. V rudniku Srpski Balkan pri Zaječaru, ki pripada znanimu beograjskemu industriju Djordji Genčetu, se je v prvem rovu utrgala plast zemlje in zasula tri rudarje. Dva sta težkim poškodbam že podlegla, eden pa se bori s smrtjo.

d Pod avtomobilom. Prehitra voznja nekoga lovornega avtomobila v Celju je zmedla 34 letnega ključavničarja Viktorja Čebulec iz Pobrežja, ki se je peljal na kolesu, da je izgubil oblast nad krmilom ter je došel pod kolesa avtomobila. Počila mu je lobanja ter je bil prepeljan v bolnišnico.

d Električna ga je usmrtila. Pred dnevi so zaznamovali aparati elektrarne Fala zemljaki slik na tako imenovanem »varaždinskem« daljnovodu, ki se odcepi v mariborski okolici od glavnega falskega daljnovoda ter dovaja elektriko v Pluj, Ormož, Čakovec in Varaždin. Takoj so se podali monterji elektrarne na progo ter so v bližini vasi Dobravce, na mestu, kjer je izpeljan daljnovod preko ceste, našli grozoten vzrok te motnje. Na železnem nosilec elektrovođa je viselo zglajenelo človeško telo, pod elektrovođom na tleh pa so ležale odžgane roke nesrečnega. Ugotovilo se je, da je samomorilec mladi, komaj 17 letni Anton Lešnik iz Sv. Miklavža na Dravskem polju. Od silne električne moči sta se mu roki v nekaj minutah izpremenili v oglje ter sta odpadli od telesa. Truplo je padlo na nižje izpeljano električno žico, kjer ga je zadel nov električni udarec ter ga odbil in vrzel v drog, kjer je obviselo in so ga tam našli. Anton Lešnik je šel v smrt na istem stebru, na katerem se je njegov brat Franc pred dvema leti povsem na isti način usmrtil. Franc Lešnik je takrat tudi vso noč popival, proti jutru pa, ko se je vračal v družbi prejšernih fantov proti domu, je pred njihovimi očmi začel plezati na nosilec. Fantje so mislili, da se njihov tovariš šali, je pa zagrabil za žico ter se usmrtil. Vzrok teh boleznih zamorov so menda neznosne družinske razmere.

d 150 m globoko padel, a ostal živ. Jovan Vrabac iz Kličeva je gozdni čuvaj. Te dni je na običajnem obhodu je prišel do nevarnega mesta, pod katerim je zija globok prepad. Čeprav je vedel za nevarnost, je vseeno stopil proti robu, ko mu je nenadoma na zmaznjenem snegu spodrsnilo in je zletel v globino. Na dnu je obležal močno poškodovan in nezavesten. Šele mrz ga je spravil k zavesti. Z velikimi mukami se je izvlekel spet po snegu iz globine in odšel domov.

d Ogromen plaz zemlje in kamenja se je odtrgal od hriba pri Rami pod Sarajevom in zasul železniško progo. To se je zgodilo v soboto, vendar je promet še do danes mogoč le s prestopanjem. Ker se boje novih plazov, so prekinili tudi vsak promet na cesti, ki pelje preko hriba, od katerega se je plaz utrgal.

d V soli obstreljen. Franc Lukovnjak, učence ljudske šole v Strigovi, je imel pri sebi na lesenem ročaju pritrjeno železno cev, katero je nabil s smodnikom in z drobeli že-

Nazadnje se vendar vsakdo vrne k meni!

To ni čudno, kajti edino le NIVEA vsebuje „Eucerit“, okrepčevalno sredstvo za kožo in razen tega je NIVEA poceni in izborna.

leza. Orožje je imel za predpasnikom, katerega si je med poukom popravil. Naenkrat pa se je cev sprožila in strel je zadel neprevidnega v trebuh. Hudo ranjenega Lukovnjaka so prepeljali v bolnišnico v Soboto, kjer so ga ko operirali in ugotovili, da ima na več mestih prestreljena čreva in je njegovo stanje zelo resno. Po zadnjih vestih je deček poškodbam podlegel.

d Pri svatovski mizi zaspal za vedno. V vasi Zamlaci v občini Vrbovec pri Varaždinu se je poročil kmet Ivan Pozder z Ljubico Kušter. Svatba je bila v hiši Pozderovega deda Andreja Božića. Ded je bil najboljši volje in je podaril svatom 150 din ter ukazal, naj mu igra godbo. Ko je godba igrala, se je starček naslonil na mizo in zaspal. Domačini so ga hoteli prenesti v posteljo, toda ko so ga prišli, so opazili, da je starček že umrl. Stari Božić je dočkal 83 let ter je bil v vsej vasi znan kot marljiv in ugleden gospodar. Delal je prav do zadnjega dne.

d Deblo ga je potisnilo ob tla. 24 letni posestniški sin Jožef Gornik v Selnici ob Muri je šel s svojim očetom v gozd spravljat posekane drevje k poti. Ker se je oče še nekaj zadržal v hlevu, je šel sin naprej, pa se kar sam spravil na delo. In sicer je hotel najprej spodnesti težak hrast, ki je na strmeh pobočju posekan obvisel na drugem drevesu. Ko je to hrastovo deblo z dolgim vzvodom dvigal, da bi ga spravil na tla, je drevo res padlo, pri tem pa je padel tudi Gornik tako nesrečno, da ga je deblo pritisnilo ob tla. Tedaj je prišel v gozd njegov oče, ki je klical sina, pa se mu ni odzval. V zli slutnji ga je šel iskat ter ga je našel že nezavestnega. Nato je šel po pomoč, z veliko težavo so spravili ljudje mladeniča izpod hrasta ter poklicali zdravnika, toda ta ni mogel več pomagati. Poškodbe so bile smrtne ter je nesrečnega kmalu izdihnil.

d Naenkrat se je orožje sprožilo. Pri prešanju olja v Torkovi pri Sv. Benediktu se je pripetila usodna nesreča. Kadar prešajo olje, se zberejo fantje in moške v mlinu in tako sta

prišla tudi 39 letni posestnik Ivan Vrbnjak iz Trokove ter 18 letni Marjan Božić od Sv. Treh kraljev. Božić je imel s seboj nabito pištolo, katero je pregledoval. Naenkrat pa se je orožje sprožilo in strel je zadel Vrbnjaka v trebuh. Ker je bila pištola nabita v šibrami, so mu razsekale drobovje ter so nezavestnega pripeljali v mariborsko bolnišnico. Bo težko okrevaj.

† Zupančevi materi

Te dni mineva 10 let, odkar smo izročili na božji njivi na Krki materi zemlji telesne ostanke moža, ki ga je Gospod življenja in smrti dočel Vam, draga Zupančeva mati, za tovariša in sopotnika na Vaši življenjski poti. V soboto pa ste odšli k večnemu počitku Vi, ki v življenju niste poznali počitka.

V življenju ste bili kakor ona močna svetopisemska žena. Svojih del in zaslug nimate morda pisanih v knjigah tega sveta, imate jih pisane v dušah onih, ki ste jih nosili pod svojim sreem, imate jih pisane tudi v knjigi, ki jo piše za nas vse večni Sodnik. Bili ste vzor pošlene, verne kmečke žene, ki je v potu svojega obraza in z žulji na rokah rodila, redila in vzajala svoje otroke v poštenju in delavnosti, jih učila ljubiti dom in domačo zemljo, pri tem pa jim vedno kazala pot k Njemu, ki je njen in bo tudi naš sodnik.

Ni čuda, da so Vaši trdi žulji in pa neomajno zaupanje v nebo spremenili Vaše večkrat bodoče trnje življenja v dehteče rože, ki so Vam bohočno razvele zlasti v dneh, ko ste spremljali v polni materinski ljubezni dva svoja sinova, Andreja in Lojza pred oltar in na delo v vinograd Gospodov. Ostali ste kljub vsemu ponižna in skromna slovenska kmečka žena. Poznali ste tudi v svoji življenjski jeseni le delo, trpljenje in skrb za otroke in dom, pri tem pa niste imeli zaprtih oči in sklenjenih rok za revščino, ki je stiskala Vašega bližnjega. Kdo bi prejel vse tolažilne besede, kdo bi preštel vse kose kruha, ki so ga Vaše žuljave roke razdelile svojočasno v Špančevem mlinu, v zadnjih letih pa v šmihelskem župnišču onim, ki so bili lačni in potrebni!

Ob slovesu so Vam iskreno zahvaljujemo za vse dobrote, posebno pa še za prelepe poglede, s katerimi ste našim materam glasno in neprestano oznanjali, kaj naj delajo in kam naj vodijo pri vzgoji svoje otroke. Pri tem prosimo Vsemogočnega, da bi v svoji dobroti Vaša zemeljska prizadevanja poplačal v obilni meri tam gori v nebeški domovini!

RAZGLED PO SVETU

Kaj je povedal Hitler

Ves svet je z zanimanjem pričakoval govor nekronanega nemškega vladarja Adolfa Hitlerja, ki ga je govoril preteklo nedeljo po radiu cele tri ure.

Najprej je Hitler opisoval in s številkami podprl velik vsestranski napredek Nemčije v zadnjih petih letih; odkar ji hitlerizem neomejeno gospodari. Ponosno je vodja nemškega naroda podarjal, da si je pomagala Nemčija sama brez vsake tuje pomoči.

V drugem delu svojega govora se je Hitler dotaknil razmer v nemški armadi. Rekel je, da so danes v Nemčiji vse ustanove narodno-socialistične in da je torej tudi vojska popolnoma hitlerjevska ustanova. Vsi višji častniki, ki so se zadnji čas umaknili mlajšim močem, zaslužijo hvalo za svoje delo. »Jaz sem,« je dejal Hitler, »vrhovni poveljnik vse vojske in danes imamo v zraku, na morju in na kopnem armado, ki bo znala braniti Nemčijo.

O Zvezi narodov je Hitler poudaril, da se Nemčija ne bo nikdar več vrnila v to ustanovo, ki je čisto brez veljave. Hitler se je zelo pritoževal čez pisanje francoskih in angleških časopisov, ki da zastopljajo oba naroda s sovraštvom proti Nemčiji ter je ponovno poudaril zahtevo po varnosti kolonij. Z Japonsko ima Nemčija razmerje, ki je več kot prijateljsko. Nemčija želi, da zmaga v kitajsko-japonskem sporu Japonska, ker Kitajska ni sposobna braniti se proti boljše-

vizmu. Hitler je nadalje hvalil Mussolinijevo poslanstvo v novi Italiji in je izjavil, da Nemčija ne bo pustila, da bi se pod krinko neke demokracije ustalil v Španiji boljševizem. Nemčija želi, da zmaga v Španiji nacionalizem.

Češkoslovaške in Poljske se je Hitler dotaknil v odstavku, ko je govoril o 10 milijonih Nemcev, ki živijo v dveh sosednjih državah. Nemčija bo z vso silo branila koristi teh svojih rojakov. Nadalje je Hitler izjavil, da je Nemčija z Bolgarijo, Madžarsko in Jugoslavijo v prijateljskih odnosih.

O Avstriji je bil Hitler precej kratek in je omenil samo to, da je hvaležen avstrijskemu ministrskemu predsedniku Sušniku, da je prišel na njegovo vabilo v nemški Berchtesgaden. Tam sta se namreč te dni sestala s Hitlerjem in prva posledica je bila preosnova avstrijske vlade v tem smislu, da so vstopili vanjo tudi trije vidni voditelji avstrijskega hitlerjevskega gibanja. Eden med njimi je postal celo minister za notranje zadeve. Več tisoč avstrijskih hitlerjevcev so takoj pounilostili in spustili iz zaporov na svobodo. Sploh je dobil po sestanku Hitler-Sušnik hitlerizem v Avstriji popolno veljavo in mu prorokujejo že v bližnji bodočnosti neomejeno moč v obeh nemških državah.

VINA iz Centralne vinarne v Ljubljani bodo zadovoljila Vaše pivo najbolj!

Lake-City je bil leta 1920 posvečen v mašnika. Čez tri leta je pri stolni cerkvi postal stolni župnik, od leta 1928 pa je bil generalni vikar te škofije. Ko je bil posvečen v škofa, je bil pri slovesnosti navzoč tudi njegov 81 let stari oče.

AMERIKA

s Izjava sovjetskega samodržca. Ruski samodržec Stalin je te dni izjavil: Prvo nalogo, uničenje meščanstva in zmago socializma v Rusiji smo že dosegli. Sedaj nam gre za to, da sovjetsko Rusijo tudi zavarujemo pred vojaškimi vpadi, ki jih organizira proti nam kapitalizem. Ta naloga še ni rešena. A rešiti jo bomo morali, toda na isti način, kot smo rešili prvo, namreč z lastnimi močmi je ne bomo mogli. Drugo nalogo bomo rešili le s sodelovanjem med sovjetskim ljudstvom in mednarodnim proletariatom. Zato moramo zveze z delavskim razredom po kapitalističnih državah okrepiti. Zato moramo organizirati politično pomoč, ki bo delavski razred drugod tako okrepila, da nam bodo prišli na pomoč v primeru napada od zunaj. Z vsemi sredstvi moramo krepiti svojo rdečo armado, svoje rdeče brodoge in svoje rdeče letalstvo. Nas ne sme presenetiti nobena zvižanost kapitalizma.

AMERIKA

s Drobšč. Ameriška letala v vojni ne bodo bombardirala nezavarovanih mest. Tako je sklenilo vrhovno letalsko poveljstvo, ne iz človekoljubnih, marveč, kakor pravi utemeljitelj

tega sklepa, ker sta španska in kitajska vojna dokazali, da so stroški za tako ubijanje ljudi le preveliki. — V Clevelandu sta umrla: 58 letna Jožefa Bartel s Hriba pri Loškem potoku in 25 letni John Pernie, rojen v Clevelandu. Njegov oče je doma iz Smarja pri Ljubljani. V Clevelandu se je v tovarni za sol smrtno ponesrečil 57 letni Štefan Andolek iz Velikih Sliv pri Vel. Laščah. — V Clevelandu O. je umrl zadet od kapi 62 letni Jožef Zdravec iz Turnišča v Slov. krajini. — Lansko leto se je udeležilo romanja na sloveči božji poti cerkve sv. Ane v Beaupre, Quebec, Kanada, 621.000 vernikov. — Nedavno so bile v cerkvi jezuitov v Los Altos, Cal. duhovne vaje za može in fante. Med 1154 udeleženci je bilo tudi 50 protestantov, ki so hodili k tem vajam v katoliško cerkev. — V Steeltonu Pa. je umrl Martin Težak iz Metlike. — V Church Hill je izdihnila 74 letna Helena Hrovat iz Gornjih Fužin na Dolenjskem. — V Meadow Lands, Pa. je odšla v večnost 68 letna Franciška Bizjak iz Orehka pri Postojni. — V Jolietu Ill. je zapustila solzno dolino 43 letna Katarina Škof roj. Perše iz Suhorja v Beli krajini. — V Willocku Pa. sta umrli Elizabeta Vrhovec roj. Molek ter Katarina Maček iz Vincarjev nad Škofjo Loko. — V Indianopolisu Ind. je zapel mrtvaški zvon 56 letnemu Martinu Beletu iz Dolnjih težkih voda pri Novem mestu. — V Evelethu Minn. je odšla v blaženo večnost 40 letna Pavlina Perušek. — V Duluthu Minn. so spremenili k večnemu počitku 44 letno Marijo Klapič. — V Universalu Pa. so položili v grob 64 letnega Alojzija Pajera, doma nekje iz Stajerske. — V Milwaukee je na veke zatisnila oči 51 letna Marija Selko iz Trbovelj. — V Clevelandu O. so nadalje umrli: Ivana Setnikar iz Goričice pri Vrhniki, Marija Klemenčič roj. Japelj iz Tomačevega pri Ljubljani, Alojz Adamič iz Ponikev pri Dobropoljah in John Turk iz Zabje vasi pri Novem mestu. — V Plymouthu Wis. je odšel h Gospodu po večno plačilo Slabe Frank z Martinovega hriba pri Logatcu.

DROBNE NOVICE

d Nacionalisti so zavzeli Teruel. Boji se nadaljujejo. Komunistom trda prede.

d Kitajci so dosegli nekatere uspehe, ki jih pa ne bodo rešili končnega poraza.

Politične spremembe v Romuniji je pozdravil češkoslovaški minister Derer v govoru v Košicah.

Da bi obdržali cene na sedanji višini, bodo uničili pridelovalci v Srednji Afriki 22.000 ton kakava.

Za skupen nastop proti komunizmu se menda pogajajo Turčija, Perzija in Irak.

Letalo, s katerim je Mussolinijev sin preletel Atlantski ocean, je italijanska vlada podarila Braziliji.

Za 30 milijonov zlatega denarja bo dala v obtok ameriška vlada.

6.770.900 prebivalcev ima sedaj Bolgarija: od tega polovico moških.

Razmerje med japonskim, ameriškim in angleškim vojnim brodogom naj bo 5:6:6, predlaga Amerika.

Okrog 4 milijarde lir prihrankov so poslali v dveh letih italijanski delavci iz Abesinije domov.

Poldrugi dinar (ne rubel) na dan zaslužijo sovjetski gozdni delavci.

Albanski kralj Zogu se poroči 26. aprila v Draču. Karlicja ostane katoliške vere.

Na 18 mesecev je podaljšala obvezni vojaški rok avstrijska vlada.

KATOLIŠKA CERKEV

s Papež zopet bolan. Iz okolice sv. očeta poročajo, da je nenadni mraz, ki je zajel Rim, prinesel poslabšanje papeževe bolezni. Sv. oče ta že dva dni mučijo bolečine v sklepih, tako da se zdravniki zelo boje zanj. Če se mu bo stanje kaj izboljšalo, bo najbrž takoj odšel v svojo poletno prestolnico Castel Gandolfo, kjer podnebje ni tako neugodno kakor v Rimu. Da je stanje sv. očeta resno, priča dejstvo, da se državni tajnik kardinal Paccelli neprestano mudi v njegovi bližini. Poslabšanje pripisujejo tudi temu, da se je sv. oče preveč utrudil pri slovesnostih ob 16 letnici kronanja. — Uradništvo vatikanske države je dobilo novo pokojninsko uredbo s posebnim odlokom sv. očeta. Po tej uredbi imajo uradniki pravico do vse pokojnine po 35 letih službe, pokojnina pa more znašati največ 33.000 lir na leto. Pravico do delne pokojnine dobe uradniki že po petih letih nepretrgane službe. Uredba določa pokojnino tudi za diplomatske uslužbence sv. stolice, ki do zdaj za starost niso bili preskrbljeni.

s Sprizobrnjenec je postal škof. Za škofa v Salt Lake City v Združenih državah severne Amerike je bil pred kratkim posvečen prelat Hunt, ki je pred več leti bil še drugoverec. On je že 12. spreobrnjenec, ki je v Združenih državah postal škof katoliške cerkve. Škof Hunt je kot dijak bil gojenec vseučilišča Cornell-Kolleg. V Chicagu je študiral pravo. Po veri je bil protestant. Leta 1913 pa je prestopil v katoliško cerkev ter je potem študiral bogoslovje. V stolnici svoje domače škofije v Salt

PO DOMOVINI

Posledice toče v Suhi krajini

Najsiromašnejše kraje Slovenije je minulo leto zadela toča. Komisije so ocenile škodo ter ugotovile naravnost ogromne številke. Nad polovico celotnega banovinskega proračuna znašajo te številke. V Suhi krajini je na primer v občini Zumberk škoda 1.900.000 dinarjev. To je ravno 19-kratni občinski proračun to občine. Na posamezno osebo je toča povzročila 1000 din škodo. Morda se komu zdi te številke pretirane, v resnici pa so prej prenizke, kakor previsoke. Toča je bila tako silna, da je uničila vse, kar je zadela. Upali smo na ekromen pridelek koruze, ki se je ponekod vsa razbita držala pokoncu, a upanje je bilo prazno. Nikjer ni dala koruza 10% pridelka, večinoma pa sploh nič. Ko bi bili po toči takoj vse preorašili in sejali repo in ajdo, bi bili veliko naboljšem. Posledice toče se kažejo v vsej grozoti sedaj v zimi. Živež je pošel, lakota se je naselila v deželo, kakršne ne pomnijo najstarejši ljudje. Denarja ljudstvo nima, zadolžiti se ne more, prodati nima kaj. Če prodajo edino kravo, je še ob mleko. Ne preostaja drugega, kakor malho na ramo in iti beračit živež. Oblast je beračenje prepovedala, a če bi ljudje ne šli beračit, bi lakota dosejala pobrala že cele družine. Zato gre prva zahvala našim sosedom po ribniški dolini in ostali Dolenjski, ki so iz svojih skromnih zaloz darovali veliko onim, ki jih je toča pogrnala na beraško palico. Dal Bog, da bi teh plemenitih darovalcev nikdar ne zadela taka nesreča, da bi morali beračit živež.

Banska uprava je pokazala dobro voljo, a denarna sredstva banovine z daleka ne zadostujejo za izdatno pomoč. Denar, ki je bil namenjen za jesenska semena, je prišel prepozno in se je porabil za prevoz koruze. Vsaka oseba je bila pri tem deležna 5 din vrednosti, ker je dobila toliko cenejšo koruzo. Večje zneske je dala banovina tudi za popravilo streh in podrhtih poslopj.

Država je 30. oktobra dovolila 1.000.000 utin za našo banovino. Državni aparat deluje počasi.

Sele v februarju so dobile nekatere občine prvo koruzo za javna dela iz te državne podpore. Na osebo pride približno 10 kg. Tudi nekaj brezplačnih vozovnic je dano občinam za brezplačen prevoz živeža. Vse to pa še zdaleka ne zadostuje za prehrano prebivalstva, saj je še pet mesecev do prve žetve. Zato pozivamo oblasti, naj store vse, kar je potrebno za prehrano ljudstva. V prvi vrsti naj začne z javnimi deli in s priliko za zaslužek. Od 42 posestnikov neke vasi v Suhi krajini je šlo beračit živež 39 posestnikov, ki bi se veliko rajši z delom preživeli, kakor z beraško malho. Škoda, ki jo je toča povzročila, je ogromna, naj nam oblast vsaj nekaj povrne v obliki javnih del, da se bomo mogli preživeti do nove žetve.

Za boljši železniški promet

Mnoga leta smo imeli Olsaveci od Ljubljane do Zidanega mesta več ali manj primerne železniške zveze. Vsi osebni vlaki so se ustavljali na vseh postajah. Lansko leto smo prvič po sto letih doživeli, da se večerni osebni vlak pri Dev. Mar. v Polju ni ustavil. S tem pa prometu ni bilo pomagano, zakaj baš ta »pospešeni« vlak se je potem na Zidanem mostu »oddihal« kar trideset ure, preden je mogel naprej... Poljci so se vozili iz Ljubljane z vlakom do Zaloga, nato pa s tam čakajočo »rezervo« domov. Eden, ki mu ta novotarija ni bila znana, je skočil pri D. M. v Polju iz drvečega vlaka in se pobil do smrti...

Letos imajo, če smo prav poučeni, merodajni gospodje v načrtu še večje spremembe. »Rezerva«, ki je vozila sedaj do Zaloga, naj bi šla po novem do Litije, zato naj bi več osebnih vlakov v Zalogu, Lazah, Jevnici in Kresnicah ne imelo postanka, s čemer bi ne bile hudo prizadete samo

našete vasi, temveč vsi obsevi in goraki kraji, ki te postaje uporabljajo.

Ljudstvo teh krajev, v ogromni večini vdano JRZ, odločno zahteva: 1. Vsi osebni vlaki naj imajo postanek na vseh postajah. 2. Rezerva naj se ne vrača iz Litije zvečer okrog osmih, ker se takrat nihče vozil ne bo, temveč naj vozovi ostanejo čez noč v Litiji. Od tam naj odide rezerva zgodaj zjutraj, da bo okrog pol 7 v Ljubljani. Tako bi bilo ustrezno mnogim delavcem, stanujočim od Zaloga do Litije, ki se sedaj vsak dan prepozno pripeljejo z doma v Ljubljano na delo. Pomagano pa bi bilo tudi prebivalcem obsevk in gorskih vasi, ki bi sadje in druge avoje pridelke že zgodaj zjutraj lahko postavili na ljubljanski trg.

Postaje Zalog, Laze, Jevnica in Kresnice leže ob Savi, kjer se poleti kopajo ljudje od blizu in daleč. Če se drugod ujavajo v ta namen posebni kopališki vlaki, ne jemljite tem vasem tega, kar že sto let imajo. Našete postaje so tudi izhodišča za gorake izlete in bodo z nameravanim nepostankom osebnega vlaka na teh postajah udarjeni mnogi izletniki in zlasti tisti državni uslužbeni, ki si lahko privoščijo samo poldnevni pohod v hribe.

In končno govori za postanek popoldanskega osebnega vlaka na prej navedenih postajah tudi dejstvo, da mnogi dijaki ne bodo prišli pravčasno na prvo popoldansko rezervo in da bodo, če se osebni vlak ne bo povsod ustavil, morali čakati v Ljubljani na večerni vlak.

Prosimo, da merodajni gospodje vse to upoštevajo in naši želji, ki bo prometu samo v korist, ustrežejo.

Iz raznih krajev

Moravče. V veliki vasi je umrla Marija Šuštar, ki so jo pokopali 13. februarja. Velika udeležba pri pogrebu je pokazala, kako vse spoštuje rajnico. Doživela je starost 71 let. — Umrl je Zdravko Uštar, ki je zapustil starše, ki žalujejo po svojem edinem sinu. Naj oba počivata v miru!

Lakovnice pri Novem mestu. Letošnja zima je za nas res žalostna, ker nam primanjkuje najpotrebnejšega. Slaba lanska letina je dala tako malo, da ne vemo, kako bomo prebili do nove letine. Toča nam je uničila velik del pridelka. Vse podpore, ki smo jih dobili, so le neznatna olajšava v veliki potrebi. Ni čudno, če ljudje ob

RAZNO

L. Ganghofer:

65

Martinj kloster

Roman iz začetka 12. stoletja

Postavenil Blaž Poznič

Tedaj se je razlegel, daleč pri Ahi, jasen vrisk, s katerim je naznanjal Rudlib, da prihaja. Rotica je šinila kvišku, v smehu in joku; pot do ogradnih vrat ji je bila predoiga, pa saj so vrata bila tudi zaklenjena; zavihetela se je na klop, na mizo in skočila čez visoko ograjo na pot. S plahutajočim krilcem in vihrajočimi lasmi je stekla proti Ahi in prišla mimo grma, za katerim se je skrival Heninkov hlapec. Izbuljil je oči, ko je uzrl Rotico. »Dekle samo? In nikjer žive duše? Boljše bi se res ne moglo naključiti — moj gospod me bo bogato poplačal!« V senci dreves se je smukal dalje po poti in videl, da je Edelrota stekla po brvi čez Aho. Skočil je za njo; pri gozdu, kjer se je pot cepila, jo je dohitel in ji segel z rokama za vrat. Edelrota je predirno kriknila in se zgrudila na kolena. »Potrpi, da boš lepo tihot!« je zarenčal hlapec, si potegnul z glave usnjeno kapo in ji zamašil z njo usta. »Čak, čak, ponesem te malo, da si ne utrušiš svojih drobnih nožic.« Surovo je dvignil deklico k sebi — kar so mu roke nenadoma omahnile, in vtem ko je Rotica napol osneveščena zdrknila na tla, se je hlapec opotekel in telebnil brez glasu čez pot. Iz leve rame mu je brizgnil debel curek krvi.

Ko je Edelrota odprla svoje zbegane oči, je zagledala pred seboj svojega fanta; njegov obraz je bil smrtnobled, v roki je držal krvavi nož in je strmel na mrtvega hlapca pod seboj.

»Rudlib!«

Pri zvoku tega glasu so je stresel. Rotica se mu je hotela vreči v naročje, toda pred njegovimi nogami se je ihtel zgrudila na zemljo in si zakrila obraz.

Senaver je pritekel in prepaden sklenil roke: »Fant, moj fant, pri vseh dobrih močeh, kaj si storil!«

»Kar sem storiti moral! Ali niste rekli sami: če pride do najhujšega, pograbi nož in suni! In kaj bi moglo biti še hujšega nego to, kar je čakalo Rotico?«

»Libli, moj fant, smrti si zapadel!«

»Smrt ali življenje — toda od teh tu gori se mi ne bo nobeden dotikal Rotice!«

Med ihtenimi besedami se je Edelrota dvignila in z drhtečima rokama objela svojega fanta. Nož je zdrknul Rudlibu iz roke, prijel je deklico za glavo, jo nagnil nazaj, da bi ji pogledal v oči, in dejal brezsvobno: »Rotica, ti moje ljubo dekle! Vidiš, zdaj sem te ovenčal s krvavimi rožami! Ali ne? Tres ima urne noge!« Od kimala je in zganila ustnice, toda spregovoriti ni mogla; komaj toliko, da je še dvignila roko in pokrivala Rudliba na čelo in ustnice.

»Proč, proč! Podvizaj se, da dospeš z njo do ograda!« je hlipal župan in tiščal z nestrpnima rokama oba proti Ahi. »Proč! Proč! Porinit ju je ven na brv.

Izgubljena v misli, privita drug k drugemu, sta prekoračila v somračju prvega večera šumeči potok; ko sta šla pod drevjem, nista opazila, da jima je prišel nasproti mlad kmet, in nista slišala, da ju je ogovoril. Bil je Hanecer, ki se je z napol zaceljeno rano vrazil s planin. Smejoč se je pogledal za mladim parom. »Ta dva je oslepila in oglušila ljubavna sreča!« Zavil je proti Ahi; pri zadnjih drevesih mu je zastala noga. Tam na oni strani je vlek župan mrtvo moško truplo na obrežje in ga potrkil nato v deroče valove. Rumena

vsaki delitvi podpor godrnjajo, ker bi bilo komaj, da bi eden dobil toliko, kolikor je namenjeno za celo sesosko. Potrebno je, da bi se pri nas začela kakva večja javna dela, da bi ljudje vsaj s tem nekaj zaslužili za vsakdanji življenjski.

Marija Nazarje. V 80. letu življenja je umrla posestnik Anton Pranzik iz Dobljetine. Bil je globoko veren krščanski mož in skrben gospodar, skromen, ponizen in zelo prikljubljen, kar je pokazal njegov pogreb. Na zadnji poti so ga spremljali gasilci, pevski zbor pa mu je zapel žalostinke v slovo. — Na Dobroviju je pa umrla 86 letna Lesjakova mati po daljši bolezni. Bog hodi obema milostljiv sodnik in bogat plačnik!

Begunje pri Cerknici. Na dan celodnevnega čiščenja sv. Rešnjega Telesa je bil posebno lep prizor, ko so moške in fantje naše farske do zadnjega kotička napolnili cerkev in se posvetili Srcu Jezusovemu. — Isti dan je muršvaški zvon zazvonil, da je umrla najstarejša faranka, 91 letna Marija Turšič. Bila je dobra krščanska žena in prava meniškova korenina. Do zadnjega je opravljala vsa kmetiška dela in tudi šivala je še brez oči. Svojim hčeram, vnukom in pravnukom je bila vedno dobra pomočnica in svetovalka. Naj ji bo Bog bogat plačnik. — Istega dne smo pokopali tudi našega najmlajšega farana, tri tedne starega sinčka našega občinskega sluga. — Našega gospoda župnika so morali to zimo še drugič odpeljati v bolnišnico. Bog usliši naše molitve, da bi se naš dobri župnik kmalu vrnit zdrav med nas!

Črnci v Prekmurju. Dondaj smo imeli v naši vasi samno zvonik, sedaj se pa pripravljamo, da zgradimo kapelo, kar nam doslej ni bilo mogoče, ker smo morali prispevati k zgradbi župne cerkve v Bogojini. — Naše gasilno društvo si je tudi zgradilo lep gasilni dom.

Podzemelj. Na več krajih so začeli pri nas iskati železno rudo. Če se bo izkazalo, da je je zadosti, jo bodo začeli kopati na veliko. To bi bilo za naš kraj velikega pomena, ker bi ljudje vendar prišli vsaj do majhnega zaslužka. Družba plača sedaj delavce po 2 din na uro. Ne vemo pa, če je sila take velika, da bi morali za iskanje porabiti tudi nedelje.

Poljane nad Skofjo Loko. »Domoljubac« dobiva letos zastoj Anton Krek z Volče. Zaslužil je, da je bil izkoren, saj je vedno zvest naročnik naših listov. Zadnjič smo brali, da morajo v nekem kraju ponočnjaki plačati poseben davek. Dobro bi ga bilo vpeljati tudi pri nas, pa bi imeli ljudje vsaj mir ponoči, občinska blagajna pa lepe

dobitke. — Hranilnica je začela izplačevati vlogo. Ljudje so zelo zadovoljni, razen tistih, ki so za lanske občinske volitve rekli, da bodo postali klerikali takrat, ko bo Korošec ukazal, da se denar v hranilnicah izplačuje. Ti sedaj ne vedo, ali bi postali klerikali, ali bi ostali figovci. Takoj prve dni je dobila hranilnica že več tisočakov novih vlog.

Dolenjske Benetke. Naše Benetke se modernizirajo. Za elektriko smo dobili še javno telefonsko govorilnico. — Predpust je bil poln vesellega razpoloženja, ki so ga povzročili številni oklici in svatbe. Bog daj vsem ženinom in nevestam srečo! — Z velikim zanimanjem smo poslušali v cerkvi pastirsko pismo našega škofa, ki govori o krščanski vzgoji družine. Pripricali smo se, da bo le v verskem duhu vzgojena mladina mogla zagotoviti bodočim rodovom boljše čase.

Lucine. Pretekli torek smo pokopali 80 letnega Matevža Pustavrih. Še ob posovitvi sv. misijona je prišel eno uro daleč v cerkev k zakramentom. Imel je 10 otrok. Dolež okrog je bil znan kot dober zidar. Z varnostjo in neumornim delom je kupil kso slabe zemlje, ki jo je spreminil v lepo posestvo. Leta 1878 je bil v vojski v Bosni kot dragonar. Enkrat je malo manjkalo, da ga niso Turki pobili, pa se jih je junško otresel in odnesel zdravo voko. Kot zidar je mnogo hodil po svetu in je vedel marsikaj zanimi-

vega povedati iz svojega življenja. — »Domoljubac« bo zastoj dobival letos Anton Bozovičar iz Zadebja. — Letošnja huda zima nam zelo nagaja. Že tri mesece smo v ledu in snegu. Začelo je primanjkovati drv, stelje in krme za živino. Tudi zase nimamo hrane, ker nam je lani večino pridelka uničila toča, prilike za zaslužek pa ni nobene. Ljudje s strahom gledajo v bodočnost. — Pravi, da bodo kmalu začeli pripravljati material za novo šolo. Prav tako, res potrebni smo nove šole in potrebni tudi dela, pri katerem bo mo vsaj nekaj zaslužili.

St. Vid pri Stični. Dne 15. februarja smo v Gabru pokopali posestnika Franceta Jeraja, ki je umrl star 66 let. V mladosti je bil priden krojač, ki je pozneje postal posestnik, trgovec in gostilničar. — V nedeljo smo pokopali v St. Vidu najstarejšega vaščana, 87 letnega Antona Zupančiča. S svojo pridnostjo in delavnostjo si je zgradil svoj lasten dom. Zadnja leta ga je bolezen priklenila na bolniško posteljo, s katere ni več vstal. Bodi obema zemlja lahka! — Naša hranilnica je ena izmed najmočnejših denarnih zadrug na Dolenjskem. Po malem je vedno poslovala, sedaj pa je začela novo življenje. Vlagateljem je oprostita visoke vloge, kar bo prišlo marsikomu prav. Ljudje dvigajo le, kar res nujno rabijo. Posojilnica je prejela že več novih vlog, ki jih obrestuje po 3 do 4%. Naš denarni zavod je v 40 letih obstoja dokazal, da mu smemo brez-

NOVI GROBOVI

d Koder pa smrtna kosa kosi, sreče ni prave, jok se glasi. V Kranjski gori je umrl pekovski mojster Ign. Prosen. — V Predtigu pri Radovljici je zapustila sozno dolino Ivana Vogelnik pd. Legatova mama. — V Mariboru je preminul namestnik nadzornika straže v p. Andrej Lutman. — Na Krki je mirno v Gospodu zaspala 82-letna Marija Zupane roj. Adamič, mati župnikov gg. Andreja in Alojzija. — V Murski Soboti je zapustil ta svet finančni kontrolor Franjo Krolčič. — Pri Sv. Petru na Medvedjem selu je na veke zatisnil oči upokojeni šolski upravitelj 60 letni Franc Korbar. — V Ribnici na

Dolenjskem je umrla Ana Podboj roj. Pele. — V Stožicah je odšel v večnost železničar Matevž Ovčak. — Na Polbrežju pri Mariboru so dajali v grob nadučitelja v p. Josipa Mešička. — V Rušah so pokopali 68 letnega gostilničarja Jožefa Muleja. — V Studencih pri Mariboru je na veke zatisnil oči pekovski mojster Franc Mulec. — V Borovnici je mirno v Gospodu zaspala Tončka Majaron. — V Ljubljani so zapustili sozno dolino: vdova po pokojnem predsedniku višjega deželnega šodišča Marija Babnik, bivši trgovec Edmund Kavčič, Marija Dovč roj. Burgstaller, abs. lur. Marjan Lamut, Angela Zabkar, Eliza Hitzel roj. Huber, in soproga žel. uradnika drž. žel. v p. Franja Jaklič. Naj počivajo v miru!

hlapčeva kamizola se je posvetila iz belo zapenjene vode, potem je izginila. Zasopel se je Šenaver zravnal, pohitel k jezeru, se vrgel na kolena in sunil krvave roke v vodo. Težko je vstal in se moral, ko je šel čez brv, prijemati za držaj. Ob prvi stopinji na to stran mu je pa strah ohromil vse ude — Hanecer je stal pred njim.

Nekaj nemih trenutkov sta si gledala oba v oči, nato je dejal Hanecer: »Ti, župan?«

»Da, da. Srečno hodi!« Šenaver je hotel iti mimo. Tedaj mu je oni zastavil pot. »Čakaj no, župan, čakaj no! Nekdo, ki je bil na veču, mi je natolknul, da držiš z Vacemanom! Pa si se menda spremislil ali si pa nazadnje iz golega prijateljstva enemu od teh tu gori pomagal na oni svet?«

Šenaver je iztegnil obe roki na kmetove ustnice. »Molči — molči!«

»Tako? Jeli, zdaj naj molčim in držim jezik za zobmi? Toda saj nisem pri tistih, ki znajo molčati. To moraš vedeti vendar sam — saj me nisi pozval na večer! Preden je mogel župan kaj odgovoriti, je prekorajil Hanecer brv in izginil v temno noč...

Ob istem času je stopil Zigenot z mlajšim planšarjem iz svoje hiše, prekorajil z njim ograd in odprl vrata. »In zdaj pojdi, fant, je dejal in položil planšarju roke na ramena, »in nič se ne boj. Nekdo gre s teboj, pri katerem je pomoči! Dolga pot te čaka in debel sneg bo že pokrival gore, preden se vrneš domov. Ali na to misli: od tvojih nog zavisi sreča in gorje nas vseh. Pa pojdi torej in pokaži, da si fant, za kakršnega sem te vedno imel.«

»Da, da, v tem mi ne boš mogel nič očitati!« »In bodi svojemu gospodu, ki mu boš služil za glasnika, tako zvest, kakor si bil vedno zvest meni!«

»Zvest do konca! Naj pride, kar hoče!«

Zigenot je prijel fanta za roke in stopil z njim pred križ. »Moja dobri Gospod, ti moj Bog! Čuvaj mi fanta, jeli?«

Plaho je snel mladi planšar usnjeno kapo s svojih predivastih las in dvignil oči proti znamenju; potem je molče stisnil svojemu gospodarju roko in se tako poslovil od njega. Zigenot se je hotel vrniti nazaj v ogrado, ko je zagledal sestro in Rudliba, ki sta se blizala od Aha. »Poglej no, ni je strpelo, da bi počakala! Ljubezen hodi skozi zaklenjena vrata in skače čez vsak plot.« Smehljaje se je stopil obema nasproti in iztegnil roke. Toda pri pogledu na njuna obraza in ob govorici njunih oči mu je stisnil arce mrzel strah. Zabebljal je vprašanje in prijel sestro za roko; toda njej je glas odpovedal, pa tudi Rudlib ni mogel spraviti nobene besede iz ust, samo pest je dvignil in jo zopet povesil, kakor bi njegova roka še držala nož. Izmed drevja je zasopihan pritekel Šenaver, zrinil vse tri v vrt, zaloputnil vrata in naravnal prečnik.

Zdaj je Zigenot izvedel, kaj se je zgodilo. Sapa mu je zastala; toda ko je čul tarnati in tožiti župana, je dejal s čvrstim glasom: »Ne jezi se na fanta! Jaz sem na njegovi strani, zakaj storil je, kar je storil, za mojo sestro. Če bi bil jaz na njegovem mestu, bi bil moj nož krvav, kakor je njegov! Ne tarnaj župan! Vsaka tožba hodi za nesrečo, mi jo moramo pa prehiteti z odpo-moče.« Glasno je zaklical: »Viho!«

Hlapec je prihitel izza skednja. »Kaj bi?«

»Nova nesreča! Odvodi ta dva v svojo čumnato — mati ne sme izvedeti, preden ne ukrenemo, kaj se mora zgoditi. Potem poklič! Oglarja iz izbe in pridita na gumno!«

ci prav v zadnjem trenutku še preprečili, da kača ni pogoltnila otročiča. Dosti so imeli opravka, da so jo pobili. V Kimberleyu so v strahu pred številnimi kačami zaprli vse šole. Bil je izdan na prebivalstvo tudi poziv, da ne smejo puščati otrok samih na cesto. Nad kače se je morala spraviti celo policija. Pred kačami pa niso v nevarnosti samo otroci, pač pa gotovo ne dosti manj tudi odrasli, ki z največjo previdnostjo odhajajo iz svojih stanovanj na delo v rudnike. Onim pa, ki jim ni treba delati, pa se zdi bolj varno samo doma.

Star general, ki ni nikoli videl bitke. V nekem londonskem hotelu je ta dni umrl 73-letni britski brigadni general De Witt Clinton Falls. Upal je, da bo prišel še na Kitajsko, da bi videl vsaj eno vojno. V vsem svojem dolgem vojaškem življenju ni imel te prilike. L. 1908, ko je divjala španška-ameriška vojna, je došel v Porto Rico, a garnizija ga je pozdravila z ameriško narodno himno. Leta 1904 je bil pri Turkih, takrat je grozila vojna s

pogojno zaupati. Sedaj je čas, da zopet začne z obratovanjem v polnem obsegu, ker smo lahko prepričani, da bomo dobili pomoč le v domačem zavodu in da ni upbene nevarnosti za prihranke, ki jih bomo naložili doma. — Naše prosvetno društvo pripravlja izro »Črna žena«, ki jo bomo videli v prosvetnem domu 6. marca ob 3 popoldne.

Gerice pri Golniku. Dne 12. februarja smo v velikem številu spremili k zadnjemu počitku Joahima Kokalja, ki je na tako žalosten način moral umreti. Vsa fara obžaluje njegovo smrt, kajti vse ga je rado imelo. Rajni je bil tudi član našega prosvetnega društva in dober igralec na našem odru. Kot dober obrtnik je bil tudi tovariški socialni delavec obrtniške zadrage v Kranju. Predsednik J. Polak se je v imenu zadrage poslovil od svojega tovariša z lepim nagovorom. Počivaj v miru, dragi Joahim!

Kompolje pri Dobropoljah. Oni četrtek smo pokopali 30 letno Marijo Nose. Dalj časa je bila boleha, pa se ji je zdravje vendar toliko popravilo, da smo mislili, da je izven nevarnosti. Pa se je bolezen zopet pojavila in končala na hitro njeno življenje. Bila je pošena krščanska mati in žena. Zapustila je devet nepreskrbljenih otrok. Naj počiva v miru!

Smrjeta. Gotovo je nekaj posebnega, da oče in hči hkrati praznujeta jubilejno poroko. Kosov oče z hčerko Terezijo iz Žalovč je namreč te dni obhajal zlato, hči Marija, poročena s Planinškom

Vidom iz Sel, pa srebrno poroko. Gotovo bodo oče malo hudi, ko bodo v svojem dolgoletnem prijatelju »Domoljubu« brali o sebi, a zameriti nam ne smejo. Gospod župnik je opravil jubilejne obrede v ljubki žalevski cerkvi, ki jo že dolgo

vrsto let oskrbujejo Kosov oče. Zlati in srebrni jubilarji, Bog Vam daj užakati še mnogih jubilejev!

Svilhno. Dne 7. februarja sta obhajala zlato poroko Jernej in Marija Zahrastrnik, roj. Novak, starša enajstih otrok; 8 jih še živi, trije so odšli

v večnost. Ganljivo je bilo, ko sta starčka s svojimi vnuki pristopila k angelški mizi med slovesno sveto mašo. Obna sta v tretjem redu svetega Frančiška. V njihovo hišo prihaja le katoliško časopisje. Želimo jubilaroma še mnogo zdravih in srečnih let, da bi bila svojim potomcem zgled pravega krščanskega življenja.

Florijanovna mama še vedno sveža in čila ter pride vsako nedeljo v farno cerkev. Bog ji daj še mnogo zdravih let!

Rovte. Gradšče je majhna naselbina v naši fari, pa ima vendar še elektriko, ki so si jo napeljali iz Podlipa. Sedaj se pripravljamo, da bi tudi na Rovtah kmalu dobili prepotrebno elek-

trično svetlobo in moč. — Umri je mlinar Martin Cuk. Bolezen, ki jo je prinesel iz vojske, ga je mučila dvanaest let. Stalno je bil naročen na »Domoljub« in na Mohorjeve knjige. Pokoj njegovi duši! — Na planinah v Ziberskih delajo novo žolo. Na Svečnico so tamonjži fantje in dekleta igrali igro »Dve nevesti, ki jo bodo na pustno nedeljo ponovili. Pridite pogledat!

Zaplana. Dne 8. februarja je umrl po muke-polnem trpljenju Avgust Jelovec. Njegova smrt je vse pretresla, zlasti pa številne njegove tovariše in prijatelje. Obilna udeležba pri pogrebu in cela vrsta vencev je pokazala, kako je bil priljubljen rajni Avgust. Naj počiva v miru! — Tovariši!

Radevčice. Dne 17. februarja smo pokopali Legatovo mamo iz Predtrga ob neprislušanosti veliki udeležbi pogrebcev. Zaslužila je to! V 35. letu je postala vdova s petimi nepreskrbljenimi otroki. Najstarejši Lojze — zdaj industrijalec s pletenimi — je bil komaj 10 let star, vsi drugi pa mlajši. Kako težka je bila skrb za ohranitev prastare kmetijske domačije, kako mučna vzgoja nedoraslih otročičev v strahotnih razmerah svetovne vojne! Pa v zaupanju na Boga in na svoje roke je vse prestala; njene žrtve so jej vračali otroci z vdano ljubeznijo, vaščani so pa spoštovali junaško mater in pridno gospodinjico. Rajni, z mučno boleznijo še zadnje čase težko preizkušeni materi ohranimo blag spomin, vsem otrokom pa naše iskreno sožalje! — Tridnevna pobožnost prihodnjo nedeljo se bo vršila v dekanijški cerkvi, kakor druga leta. Pridige bodo v nedeljo ob pol 8, ponedeljek ob 3 in v torek ob 10. Pomagat pride g. pater z Brezij.

Smartno ob Savi. V nedeljo, 6. februarja, sta praznovala v krogu svojih otrok in vnukov zlato

poroko daleč okoli znana in spoštovana Martinčev oče in mati. Cerkevna slovesnost je bila v

Bolgarijo, a ni izbruhnila. Od ondost so ga kot vojaškega zastopnika poslali k ruski armadi, ki se je borila zoper Japonce, a nikoli mu ni bilo dano videti kako bitko. V prvi balkanski vojni, leta 1911, je spremljal Črnogore, pa ni nikoli prišel zadosti blizu bojišča. — Leta 1914 so ga odpotali v Bruselj, ko so pa prišli Nemci v deželo, so vse znevalnece opazovali in pozvali v zaledje. Leta 1916 je kazalo, da se bosta spopadli Mehika in USA. General je 6 mesecev čepel na vročem soncu na meji, — toda ničesar se ni pripetilo. — Ko so leta 1917 napovedale Združene ameriške države vojno Nemčiji, je zaradi pljučnice ležal v bolnišnici. — In jeseni leta 1918, ko bi prav moral prevzeti vodstvo na novo postavljene vojaške enote, je nastalo premirje. Poslej se generalu tudi ni nudila nobena prilika, da bi videl kako bitko in zdaj, ko je hotel videti kitajsko-japonsko bojišče, ga je »poveljnik vseh bojnih trupe« odpotikal v večnost.

V Avstraliji ne smejo ob nedeljah vlak ali železnice obratovati.

Malo pozneje so sedeli vsi štirje možje na skednju za zaprtimi vrati, in skozi njene špranje se je svetlil samo še medel odblesk večera; Viho je držal na kolenih leščerbo na olje in zaslanjal s pakrožno dlanjo trepetavo luč, ki je s svojo rdečkasto svetlobo migljajoče ožarjala blede obraze. Župan je z negotovim glasom pripovedoval, kako se je vse zgodilo. Molče so ga poslušali, toda ko je govoril Senaver o tem, kako sta se srečala s Hanecerjem, je Viho vzkliknil: »Zdaj smo pa tam! Poznam ga! Naj mu gospod Vace popusti pri dači samo en hlebec sira, ne bo mogel molčati in bo prodal nas vse!»

»In tega malopridnika sem moral tako dobro obvezati, da je danes v našo nesrečo že na nogah!« se je razsrdil oglar. »Toda, kaj zdaj? Jutri bodo pogrešili hlapca in gonja se začne. Kje bo konec?»

»Kjer se začne moja nesreča!« je volto zastokal župan. »Mojo hišo čaka krvava sodba — in kako naj ji ubogi fant uide?»

Zigenot mu je položil roko na ramo. »Bodi mož! Odvedem ga k našemu gospodu v Lokijev les...«

Župan je odkimal. »Pot k samotnici je mojemu fantu zaprta. Prisegel sem na več!»

Po skednju se je razlegel Ajgelov jezni smeh. »Župan, župan! Ali vidiš zdaj pri lastni žlici, kakšno godljo si pomagal kuhati na Mrtolovcu? Ako bi od zbornega ognja odšli mi vsi samotnici, kakor nam je velevala pravičnost, bi bili Vacemanci kaj globoko pritulili svoje glave in skrili svoje kremplje kakor mačka pred ježem — in tvojemu fantu bi danes ne bilo treba vihteti noža za čast svojega dekleta. Župan, župan, pravim ti...«

Zigenot mu je presekala besedo: »Nehaj, Ajgel, ne otežuj mu še bolj srca!»

Senaver si je potegnil drhtečo dlan čez čelo. »Storil sem, kar sem iz ljubezni do svojega fanta storiti moral. Vsak vó samo za uro, ki v njej živi, nobenemu ni mar dneva, ki ga še ni! Delaj dobro, delaj slabo, hodi desno, hodi levo, nihče ne vé, kam ga pelje pot — vse pride, kakor je namenjeno!« Ječaje si je zakril obraz z rokami. »Gobl, Gobl! Bojim se, da bom moral tudi jaz sedeti pod tvojo jablano!»

»Mislim, da bo drugače, je dejal ribič in mu potegnil roke z obraza, »toda, ne bom se prepiral o tvojem strahu. Posvetujmo se rajši, kako bi se dalo pomagati. Tvoj fant mora odtod in ti z njim!«

»Odtod? In zapustiti hišo? Kdo naj čuva mojega fanta dom, kadar pridejo?»

»Naj gre hiša, drži fanta!«

Župan je segel z rokama v prazno in prikimal. »Odtod? Toda kam? Povsod ga bo našel!»

»Skrij ga, kjer ga gotovo ne bo iskal: na Vace-manovi prepovedani gor! Nocojšnjo noč jo bo zapadel sneg — lova bo konec in tako brž se nihče ne prikaže na njej. V Pusti koči za Ledenikom bosta kar dobro spravljena. Drv za netivo je dovolj pri roki in brašno vama dam donašati vsako četrto noč. Če bi ne bilo matere — jaz sam bi šel z vama.«

Ko je ribič govoril, so možje majali z glavami, toda po vseh besedah nato so spoznali, da je to najboljši svet. »Zdaj počakajte malo,« je dejal Zigenot, »da se pogovorim s svojo ubogo materjo. Zakaj dozdeva se mi, da Rotica svojega fanta ne bo pustila odhajati samega. Trdna ljubezen trdno drži!« Pritisnil je pesti na prsi, kakor bi mu lastno srce govorilo preglasno, in je zapustil gumno.

(Nadaljevanje sledi.)

cerkvi sv. Martina, kjer je sodelovala godba pevskega društva »Skrjanček«. Oba slavljence sta se žila in zdrava. Svoje otroke sta vzgojila v strogo krščanskem duhu. »Domoljub« je v Martinčevi hiši še desetletja stalen gost. Bog jih obrani še mnoga leta!

Muravje. Smrt se je zalepela v vrsto naših najboljših moči in gospodarjev. Tako nam je v enem mesecu pobrala kar tri. Prvi je legel k večnemu počitku Alojzij Brodar, posestnik iz Podbrda, v 62. letu starosti. Posestnik Anton Klopčič iz Mošenika je bil še na njegovem pogrebu, čez tri dni pa je že odšel za njim. Imel je šele 50 let. Bil je izredno pobožen in veren mož; pred leti je romal v Lurd, na Trsat in na druge svete kraje. Prejšnji teden smo pokopali posestnika Janeza Vesela iz Čestnjice. Podvrget se je hudi operaciji, pa je v 63. letu življenja ni mogel preboleti. Zaprta čeno in sedem mladoletnih otrok, katerim je bil skrben oče. Vsi trije so bili ugledni možje, katere je pokropila na mrliškem odru številna množica ljudi ter jih spremila k večnemu počitku.

Slovenci v Zagrebu. Tridejanka »Postrček«, ki je bila glavni del zadnje prireditve Slomškovega prosvetnega društva v Jeronimski dvorani (dne 6. febr.), je popolnoma zadovoljila vse, ki so jo videli. Igralci so se dobro odrezali, saj so bili največ študentje z vseučilišča. Na sporedu je bilo tudi petje, govor in godba. Imeli smo tudi dva presvetna vedera: 30. jan. je g. Ronko Lojze predaval o kraških jamah in lepota, ki so v njih: 13. februarja pa g. sodnik Alojz Rant o svoji poti v Pariz. Pri obeh predavanjih smo gledali zelo lepe slike, ki so poživljale govor. Za prihodnjo nedeljo (27. febr.) pa je zaznamila Marijina družba slov. deklet v Zagrebu koncert narodnih pesmi. Na sporedu je kar pet »vrednov« z nad 40 pesmi-cami, torej tako, da bo nudil mnoge užitke. Isto nedeljo pride v Zagreb in g. Roka g. svetnik James Kalan, naš stari prijatelj. Vsi se iskreno veselimo njegovega prihoda.

Raka pri Križem. Zdal ko se odzvanja pred-pusta in se nam ni bati, da bi kdo »sdrasac« delal, pa že povečoma, da smo imeli letos pritenajst obilicev in doma porošnih štirinajst parov. Naj-starejša ženina je bilo 63. let, sestri pa 58. Najmlajši brat in sestra pa sta doživela dvaj-set pomladi. — »Domoljub« želi vsem na novo svetlojube pot obilo srečo in blaginjo.

Sadržina. Tudi naša hranilnica je oživela. Veseli odhajajo vlagatelji iz hranilničnih prostoro-v, odkoder se dolga leta odhajali z jaso in obu-

pom. Vlagatelji so se vendar lahko prepričali, da je bil njihov denar varno naložen in da so le zunanje prilike onemogočile izplačanje. Zato je prav, da odslej naprej zopet vsi, ki imajo razpo-ložljivo gotovino, zapuajo denar svoji posojilnici, kjer jim bo vedno na razpolago. — Na Vinicah je umrl užitkar Egidij Prijatelj. Naj počiva v miru!

in ga nato izročila sinu Matiju. Za 80 letnico se je obralo na njemem domu 43 sinov, hčera, vnu-kov in pravnukov. Jubilitantinja ima »Domoljubac« že 50 let naročenega. Bog jo živi še mnoge leti!

poživijo prenašala. Njenega pogreba se je udele-žila velika množica tارانov. Gospod dekan in bogoslovci in Matijeva sta se ob odprtem grobu poslovila od rajne matere. Naj počiva v miru!

Šmartno pri Litiji. »Denar se v hranilnici spet dobi!« Ta vesela vest je šla od ust do ust po šmarni tari. In res je bil prve dni veliki naval;

Zabreznica na Ge-ranškem. Nedavno je obhajala 80 letnico svojega rojstva gospa Terezija Dolžan, Ko-dranska mama iz Za-breznice pri Širovnici. To preprosto kmečko ženo lahko stavimo za zgled slovenskim ma-teram. Z veliko lju-beznijo je vzgojila 11 otrok v dobre katoli-čane in zavedne Slo-vence. Po moževi smrti je 13 let sama vodila obširno gospodarstvo.

Šmartno pri Vele-nju. K večnemu po-čitku smo položili Ma-rijo Čretin. Ella je vzorna in izredno po-bolna žena in mati, ki je svojo družino lepo vzgojila. Njen drugi sin je šel lani v samostan oo. trapi-stov v Rajhenburgu. Najmlajši sin Ignacij pa študira bogoslovje. Želodni rak ji je zad-njo časo povzročal ve-like bolečine, a bolez-nen je vladno in potr-peljivo prenašala. Njenega pogreba se je udele-žila velika množica tارانov. Gospod dekan in bogoslovci in Matijeva sta se ob odprtem grobu poslovila od rajne matere. Naj počiva v miru!

Šmartno pri Litiji. »Denar se v hranilnici spet dobi!« Ta vesela vest je šla od ust do ust po šmarni tari. In res je bil prve dni veliki naval;

zakaj pa ne, ko je bila želja mnogih izpolnjena. Najbolj se kesajo sedaj tisti, ki so prodali knji-žice, nekateri celo pod polovično vrednost. Zau-panje se vrača in jih je že precej, ki so prinesli nove vloge. Seveda se mnujka raznih nevedljivcev, ki že leta in leta prerokujejo, da bo »drugi tedna« vlada padla in tudi sedaj podtalno širijo mezu-panje in bujčajo, ker jim ne gre v račun, da bi naše gospodarstvo bilo močno in zdravo. Da boste pa spoznali, da so vse to le bujčarije, pridite v ne-deljo 27. februarja po prvi maši v našo dvorano, spoznali boste pravo resnico. Pa še mezu-panje pripeljite a seboj!

Po naših organizacijah

Cerkije pri Kranju. Prosvetno društvo upri-zori v nedeljo, dne 27. februarja ob pol 4 pop. v Ljudskem domu pedejansko burko »Babilon«. Pridite pogledat!

Radovljica. Na pustno nedeljo bo naše agilne prosvetno društvo priredilo apevoigro »Cevijar in vrag«. Za sv. Jožefa pripravljajo delavni odseki našega društva svečano akademijo, na kar že se-daj opozarjamo.

Trebnja. Gasilska četa uprizori za pustno ne-deljo v prosvetnem domu veseligo »Lena peč«. Po igri prosta zabava.

Sv. Andraž v Slovenskih goricah. Prosvetno društvo priredi dne 27. februarja popoldne ob 3 v cerkvenem domu igro »Tri sestree«. Vabljeni!

Seslar pri Kranju. Na pustno nedeljo ob 3 popoldne se bomo zopet enkrat počitono smejali. V Prosvetnem domu bodo smo prav veselo za-igrati. Pridite pogledat. — Farna godba, ki je leta 1932 naša meseca izmrazila so je letos po sedmih letih v najhujšem strazu v januarju ote-jala. Upajmo, da bo imela dalje življenje ob drugem rojstvu kot v prvem, ko jo je stisnil ta vrat JNS-režim.

Ježica. Na »pustno nedeljo ob 3 popoldne pri-dite pogledat v naš društveni dom veseligo v treh dejanjih »Dve nevesti«. Ne pozabite, da se vrši ta teden v šoli »socialni teden«. Začetek pra-davanj je ob pol 8 zvečer.

Breg pri Kranju. Gasilska četa ponovi vese-ligo »Dva para se ženita« v nedeljo 27. februarja ob 3 popoldne v Gasilskem domu.

Šmartno pri Litiji. Morda še ne veste, da je najhujša in prosvetnem društvu došla v jeseni 300 novih lepih knjig. Knjige se dobijo za male-

Dr. Fr. Iršar:

Spomini na Ameriko

»Zelo velika. Ozemlje, ki so ga naši pred-niki v 6. in 7. stoletja posejli, ceal naš pri-znani zgodovinar dr. Milko Kos na približno 70000 km². Pri tem računu upošteva na zapadu ozemlje do Furianske ravnine. Karaskih Alp, iz-riškov Drave, Visokih Tur, Dachsteina ter reke Traune, na severu kot mejo Donavo do Dunaj-ske kotline, na vzhodu zapadno del Pribonove in Kočljere koeleline, na jugu pa črto, ki velja še danes kot meja med Hrvasi in Slovenci. Da-nes pa meri ozemlje, na katerem bivajo Slo-venci v strajnem obsegu, okrog 24000 km². Bilanca slovenske zemlje v enem tisočletju nje-ne zgodovine, to je od devetega do devetnaj-stega stoletja, se torej glasi: izguba okrog 46000 km², ali drugače povedano, danes biva Slovenci na ozemlju, ki je približno le ena tre-tjina poroke, na kateri se je pred tisoč leti na široko razprostiralo.

Globokega vadihu, ki se je skoraj vsem hrvasi iz prv izvir, je sledil daljši molk. Po-makali smo se k oknom in nemo zrli zdaj na ostre alpske grebene, odete v večni led in sneg, zdaj na ozke in globoke zarezane doline, po-krite z rodovitnimi tlemi in bobnoten zelenjem.

»Ali se še spominjate, g. doktor, prekinje molk g. razvratelj Šlapič,« kako smo včasih pri g. profesorju Vrhovcu risali te vrbove, prelame, reke in meze?

»O da! Prav dobro se še spominjam. Lipo je bilo tedaj, a danes, ko vse to gledam, se mi niti ne ljubi. Da bi imel orlora krila, bi kar ndajše obšel vse te znamenite grebene, te re-ke in tibe doline, te šumeče gorske reke in potoke.

Vozili smo se ravno ob deroti Saleahi. To nam je prva hči planin: čila in hraka, po-košna in razposajana kakor naša Sava Do-

linka. Pred našimi očmi se porajajo vedno nove slike. Ob vodi travniki in polja; na razglednem griku ali pred vhomom v sotesko na pol razpadle grajske razvaline; ob vznožju gore pa značilne tirolske hiše in čedne vasice. Namah smo jih vrtjubil. Imajo nekaj sorodnega z našimi slo-venskimi kraji. Razodevajo podobno pridnost in skromnost, kakor je doma na naših poljih in domovih. Tudi njihove cerkve kažejo slično vernost, kakor jo oznanjajo slovenske cerkve, kapelice in znamenja. Pa saj so bili to nekda-j naši slovenski kraji!

Dolina Saleaha se bolj in bolj krči. Še pol ure in pred nami je Salzburg, staroznani Juva-vum. Mesto, ki šteje nad 50000 prebivalcev, je samo proti severozapadu odprto. Daleč na vzhodu se driga proti nebu Staufen, znan po svojih grebenastih piramidah, jug zapira Rei-alpe in v pravljicah opevani Untersberg, prvi harki jutranjega sonca pa se odbijajo na Gais-bergu. V ta veličastni naravni okvir sega na severozapadu rodovitna Bavarska ravnina, po-sejana s seli in malimi vasicami, ki se polagoma odtegujejo našim očem v azurni dalji. Veliki nemški raziskovalec Aleksander pl. Humboldt je bil ob pogledu te neomeđevane naravne lepote tako prevzet, da je zapisal v svoj dne-vnik: Salzburg. Neapeli in Carigrad spadajo med najlepša mesta na svetu.

Ko je ime Carigrad čital Jože Grdina, je bil v hipu kakor elektriziran: oči so se mu za-iskrile, obraz osonel, jezik razvezal. Pred tremi tedni je namreč na lastne oči gledal Carigrad, zato so mu bili vtisi še vsi živi in sveži. Na dolgo in široko je jel pripovedovati o lepoti turške meje, nekdanje katoliške cerkve Svete Modrosti, o nepojmljivih dragocenostih v bir-tih sultanovih palačah, o mogočnih utrdbah sta-rega mesta. Najbolj pa mu je bila pri srcu tur-ška podmetost, je že vedel, zakaj. Ko se je nam-reč mudil na nekem kraju, je navede na oknu pozabil listnico, v kateri je hranil potni list,

vozn listek za povratek v Ameriko in večjo vsoto ameriškega in jugoslovanskega denarja. Ne da bi opazil svojo izgubo, je odšel v mesto. Ko pa hoče v neki turški trgovini plačati maj-hen spominek, ni bilo listnice. Išče, tiplje in preobrača žepe, toda listnice ni. Ne premišlja dolgo. Nemudoma jo mahne nazaj v sultanov sarail. Splohoma se venomer priporoča sv. An-tonu in sv. Jožefu: prvemu obljubi en dolar, dra-gemu, svojemu patronu, pa dva. Zaupanje v svoja zvesta priporočnika ga ni varalo. Listnico je dobil popolnoma nedotakljeno tam, kamor jo je bil položil.

Mikalo nas je, ogledati si pobleže zanimivi Solnograd, ki mora biti vsakemu vernemu Slo-vencu še posebno ljub in drag. Kajti od tu je našim pradedom prisijala luč svete vere. Toda kratko odmerjeni čas je tudi zahteval svoje. Ko so nadležni nemški carinarji opravili svoj zo-porni posel in je ura odbila štiri, smo že brzeli po bavarskih tleh.

Bavarska je ena najlepših nemških po-krajin. Danes, ko v tesni sobici obujam spo-minje nanjo, mi srce znova valovi veselja in radosti. Pred očmi mi vstaja vse tisti naravno izklesani relief visoke planote, ki je kakor po-doba raja: daleč na obzorju ogromni gorski velikani, v ravnini pa ljubki gozdiči, prijazni holmi in obsežna in rodovitna polja. In ves ta pestri svet poživlja še delo človeških rok: ne-štete cerkve, samostani in najrazličnejše kari-tativne ustanove. Krona naravne in umetno na-pravljene lepote pa je bavarska prestolnica Monakova. Tja smo dospeli ob zahajajočem soncu.

»Tujec, ki si ni ogledal Monakova, ni videl Nemčije.« Te značilne besede je nosil v svojem dnevniku bavarski kralj Ludovik I. (1825—1848), ki ga imenujejo drugega očeta Monakovega. Šele po prizadevanju tega velikega ljubitelja muz je dobila »Nemška Florencia«, kakor se Monakovo imenuje, tisti svetovni sloves, ki

amo odškodnino na posodo; same izbrane po-
ti in poučne knjige, za odrasle in za otroke. —
Kulturni dom je poln življenja. Komaj je za-
dovolj časa in prostora. Pevci se pripravljajo
koncert. Dramatski odsek priredi na pustno ne-
deljo ob 3 popoldne v domu veseligr »Pri lepi
marici«. Vabimo! — Vse informacije glede na-
ročnice in naročnine dobite v mežnariji,
ki je naše zastopstvo.

Moravce. Tridnevni gospodarski tečaj krajev-
Kmečke zveze homo prišli na pustni pone-
tek ob 9 dopoldne v Ljudskem domu. Preda-
nolji pridejo iz Ljubljane. Vabimo zlasti gospo-
dije, pa tudi fante, žene in dekleta, ki se zani-
majo za umno gospodarstvo. Udeležite se takoj
setka, kjer se bo določilo, kako se bodo pred-
nja vršila.

Moravce. »Stric v toplicah« je naslov šaloigri,
jo priredi naše prosvetno društvo v soboto zve-
in na pustno nedeljo po litanijskih. V soboto,
e 5. marca zvečer in na prvo pustno nedeljo
bomo v prosvetnem društvu obnovili spomin
velikega nadškofa dr. Jegliča. V ta namen
mo obkrajat predvajati film o življenju in smrti
škega nadškofa. Vabimo vse, ki radi vidite kaj
nega, na obilno udeležbo.

Koro mesto. Gasilci prirede dne 26. februarja
8 in 27. februarja ob 3 v prosvetnem domu
nisko veseligr »Ustanovitev gasilske čete v
ndjah.

Sueberje-Zadobrova. Dramatični odsek pev-
ga društva ponovi na pustno nedeljo ob pol 4
oldne tridejanko »Erika, oprosti!« Vabljeni!
Predoslje. Prosvetno društvo priredi v ne-
lo, 27. februarja ob pol 4 popoldne veseligr
ric v toplicah. Vabljeni!

Dole pri Lätiji. Naraščaj Rdečega križa je
redil igro »Dve nevesti«. Igrali so v šoli in
eli veliko gledalcev. Hvala učitelstvu, ki nam
to prireditev pripravilo!

Nova Štifta pri Gornjem gradu. Naši dile-
tje so za predpust z velikim uspehom igrali
o »Dva para se ženita«. Igrali so res dovršeno.
zna se jim, da imajo dobrega režiserja, ki se
trudi, da dajo igralci iz sebe več, kakor smo
jeni videli na podeželskih odrih.

Bauka. Na pustno nedeljo popoldne po lita-
nah priredi naše prosvetno društvo igro »Tri
dre« in nato zelo zanimivo predavanje.

Smartno pri Slemenem Gradu. »Kmečke zve-
bo uprizorila v nedeljo, 27. februarja ob 3 v
i veseligr »Dve nevesti«. Čisti dobiček je
menjen za nabavo sadnih škroplilnic. — Meseca

vablja leto za letom tisoče občudovalcev in
obiteljev umnosti v bavarsko prestolnico.

Pretrudljivo bi bilo, voditi cenjenega čel-
telja po obširnih sobanah in mu razkazovati
ypoteko, Pinakoteko, biblioteko in nešteto
nih umetnih stavb, kjer se v prijateljskem
jemu poljubljata sever in jug, kjer laška
pesansa podaja roko nemški gotiki. Da zdru-
ga utile in dulce, koristno in sladko, rajši kar
ravnost povem, da smo jo po trudopolni
nji in ogledu mesta mahnil v pivnico pri
va. Bavarsko pivo slovi kot eno prvih na
etu. Kos rženega kruha, redkev špiralno na-
ana in nekoliko osoljena ter kupica črnega
ga sta Bavarcu najljubša južina. Zato je me-
ga g. ravnatelj Slapšak, da bi bil greh, če bi ne
kusili bavarskega piva.

Pivnica je bila prostorna in dostojna. Stene
krasile lovske trofeje, ključasti križ in ne-
gibna Hitlerjeva slika. Cene ne pretirane,
strebna točna. Točili so dvojno pivo: boljše
navadno. Mi kot petični Amerikanci smo se
prva odločili za boljše. Ko pa je g. ravnatelj
psak doglal, da navadno pivo ne ostaja za
ljim razen v ceni, smo se lotili navadnega.

Jože Grdina je delal častno izjemo. Ker je
ves dan, skoraj na vsaki večji postaji, po-
šal božji dar, ki ob dežju pada izpod neba
se potem v zemlji čisti in pretaka, je tudi v
nici naročil vodo. Vendar pa moram resnici
ljubo povedati, da se je drugi dan z želod-
ni spril, šele na morju sta se zopet sprijaznila,
je bila pošla domača krača.

Ko odhajamo, me kakor iz sanj vzdrami na
glasen, na pol boječ nagovor: Salve, amice!
rea prima sata est...

Začuden gledam pred seboj neznanca. Bil
mož srednje rasti. Usodopolno zgodovino raz-
nih lic je nekoliko zakrivala mršava brada,
si jo je zdaj pa zdaj pogladil in se vsakikrat
globokim vzdihom boječe nasmehnil, kakor
bi se stramoval svoje preproste obleke.

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

ZEFIR za dam-
ske obleke

CREPE DECHINE
moderni, živi vzorec

8:50

34

CREPE DE
CHINE v vseh
barvah

Krasna in VOL-
NENA tkanina
gladka

18

40

Volnena tka-
nina za obleke
razne barve

Volnena
TKANINA za ko-
stume in plaščo

27

50

Termecki

CELJE 19

UNIZI-KIZMI
UNIZI-KIZMI
UNIZI-KIZMI

januarja je bil ustanovni občni zbor dečliškega
krožka »Kmečke zveze«, ki ima redne sestanke
vsakih 14 dni. Tudi fantovski krožek »Kmečke
zveze« je bil ustanovljen. Fantovski odsek KPD
tudi živahno deluje. — Naši gasilci so na zad-
njem občnem zboru sklenili nabaviti prepotrebno
novo motoriko. Zato prosijo občane, da vsak po
svoji moči prispeva.

Sodražica. Prosvetno društvo priredi na pust-
no nedeljo ob 3 popoldne več šaljivih prizorov.
Prijatelji zabave, vabljeni! — Odbor krajevne

JRZ vabi člane in prijatelje na občni zbor, ki bo
v nedeljo po prvi maši v kmetijski dvorani. Po-
ročal bo g. predsednik župnik Skulj.

Trebnje. Nedavno je zagorela na naši postaji
elektrika. Občinstvo je tega napredka zelo veselo.
— Na pustno nedeljo bo uprizorilo cerkveno pev-
sko društvo opereto »Čevljar in vrag.« Po igri
bo pa pustna zabava. — Vabljeni vsi na pošteno
zabavo!

Smurjeta na Dolenjskem. Na pustno nedeljo
ob 2 popoldne bo priredilo Izobraževalno društvo

Njegove skrivne želje ni bilo težko uga-
niti. Ko seru mo odšel nedolgovani davek, mi
je začel razgrinjati svojo preteklost. Reče, je
poskušal svojo srečo kot bogoslovec, medicinec
in jurist ter postal po dovršenih pravih na-
ukih čestni pometač, znan po vsem Monakovem.
Dan za dnem prihaja v pivnice in podobne pro-
store, pripoveduje tujcem pogreške svoje mla-
dosti in jih razvedruje s citiranjem latinskih in
grških verzov.

Komu bi se ne zasmililo to zakopano živ-
ljenje? Spomnil sem se podobnega slučaja, ki
sem ga doživel pred leti v Kotoru. Šel sem
dalje. Starec mi je nekaj časa sledil. Morda se
je čudil, da sem se tako na kratko poslovil od
njega, akademsko izobraženega moža, ali pa
mi je hotel znova in znova zatrditi, da je vse
gola resnica, kar mi je pripovedoval. Venomer
je ponavljal aurea prima sata est... bila je ne-
koč zlata doba... Ali je njemu sploh kdaj sve-
tela? Izgubljena mladost, izgubljeno življenje!

Mesec je že precej visoko stal na nebu, ko
smo zapuščali bavarsko prestolnico in se odpe-
ljali v tiho noč proti Stuttgartu. Ker smo tudi
na Nemškem, tja do Kölna, imeli svoj kupe, se
je naš voz kmalu spremenil v spalnico. Jože
Grdina, navajen ameriške udobnosti, je na ti-
hem odšel v sosedni voz, ki je bil prazen, toda
kmalu po polnoči se je prav tako potihem pri-
kredel nazaj: vstopili so novi potniki in ga
pregnali.

Ko je drugo jutro toplo julijsko sonce po-
trkalo na naša okna, smo že brzeli preko rodo-
vitne Pfalce. Krasna dežela je to, zdi se kot en
sam mogočen vrt. Na desno in levo skrbno ob-
delane njive in bogato obloženi vinogradi.

Pri Mainzu se seznanimo z Renom, ki nam
odslej neprestano tja do Kölna kaže pot. Malo
je rek, ki bi bile tako globoko zapisane v na-
rodovo dušo, kakor je nemški Ren. Opevan v
pesmi in proslavljen v povesti, spremlja nemško
ime tudi izven nemških mej in krepi nemško

zavest v vsaki prijateljski družbi, katero po-
življa značilni refren »Straže ob Renu«:

Oj tiho, tiho, domovina,
saj varuje te zvesto močna roka sina.

Se naš Stritar je ob pogledu na reko Ren
vzklikal:

Ktera voda, Rena voda,
tebi je zmed vseh enaka,
kar se v morje jih iztaka,
od izhoda do zahoda?

Po njem so vozili starogermanski spletni
čolni, po njem so vdirale srednjeveške jadrnice,
po njem brze moderni parniki. Ob njegovih
bregovih je nekdanj drdrala okorna pošta, danes
pa švigajo, kakor lahkokrile ptice, lokomotive
navzdolž in počez. Dočim pripovedujejo deloma
razpadli, deloma ohranjeni gradovi o samo-
zavestnih viteških rodovih, pojo visoki dimniki
in orjaški plavži himno moderni industriji. Od
Bingena do Bonna je Porenje naravnost pravi-
ljično. Vinogradi, mrzli in gorki vrelci, zdravi-
lišča, kopališča in zabavišča se skoraj v ne-
pregledni vrsti vrste. »To je mogla narediti
samo vodna vila Lorelaj.« pripomni g. ravnatelj
Slapšak, ki se kar ni mogel nagledati te nar-
avne lepote. »In pa človeška pridnost.« pri-
stavi Jože Grdina.

Okrog desete ure dopoldne zagledamo v
daljavi temen obris dveh mogočnih stolpov.
Skoraj homo na kraju našega delnega cilja. V
Bremen smo namreč izprva nameravali preko
Dunaja in Prage. Zadnje tedne pred odhodom
je Jožetu Grdini neprestano lebel pred očmi
136 m visoki stolp sv. Štefana na Dunaju in
dragocena cerkev sv. Vida v Pragi, midva z
g. Slapšakom pa sva se bolj zavzemala za Köln.
(Nadaljevanje.)

V vsako hišo »Domoljuba«!

gasilnem domu igro »Pogodba«. Vabljeni! — Pot iz Radovlje do Zidanega mosta je po velikem trudu vaštanov urejena. Stotine voz kamenja je bilo treba navoziti. Vse hvale vredna je požrtvovalnost vaštanov, ki so delo opravili brez vsake javne podpore. Naj bi jih posnemali še drugi!

Brde pri Lukovici. Prosvolno društvo uprži na pustno nedeljo popoldne zanimivo komedijo v treh dejanjih »Zdrava na vasic«.

Peljava. V nedeljo smo se prav od srca nasmejali burki »Pri belem konjicku«. Za tiste, ki v nedeljo niso mogli priti, se bo igra ponovila na pustno nedeljo, 27. februarja, ob 3 popoldne. — Vabimo k obilni udeležbi!

Bojevniki. V nedelje, 6. marca, priredi Zveza bojevnikov po vsej Sloveniji spominsko svečanost za prvim tajnikom pokojnim Francetom Bonačem s sv. mašo in predavanjem za spomenik neznanega slovenskega vojaka na Brezjah. Ta dan se bo po vsej domovini nabiralo za izvedbo načrta spomenika tisočim neznanim slovenskim vojakom, ki so v svetovni vojni izgubili svoje dragoceno življenje. Nihče naj ne odreče prispevka. Skupine, organizirajte 6. marec, da bo ta proslava čim veličastnejša in uspeh zbirke čim večji!

Obrtniki, obrtnice! Vsem zavednim slovenskim obrtnikom in obrtnicam priporočamo, da se naroče na list »Slovenski obrtnik«, ki je glasilo Zveze slovenskih obrtnikov. List bo vsakemu obrtniku le v korist in spodbudo do svojega stanu, kakor do stanovske organizacije. List izhaja mesečno, prinaša razne strokovne članke, odredbe, ki se tičejo obrtnikov. Vodi borbo za zboljšanje obrtnega stanu, za njegov obstanek in napredek. List »Slovenski obrtnik« mora imeti vsak zavedni slovenski obrtnik. Stane letno samo 18 din. Naročite ga pri upravi, Kolodvorska ul. 25, Ljubljana.

»Smrkav kuplete«. Na razna vprašanja odgovarjamo, da se dobi za pustne prireditve zelo primerno »Smrkav kuplet« z izvrstnim napovedom g. mons. Stanka Premrla, v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

RADIO LJUBLJANA

od 24. februarja do 3. marca 1938.

Vsak dan: 12 Plošče, 1245 Vreme, poročila, 13 Čas, spored, obvestila. 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Četrtek, 24. februarja: 18 Trio pihal, 18.40 Slovenščina za Slovence, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Zanimivosti, 20 Vsem debelim za god, 22.15 Otton Zupenčič večer. — Petek, 25. februarja: 11 Šolska ura, 18 Ženska ura, 18.20 Plošče, 18.40 Francoščina, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Zanimivosti, 20 Narodni napravi, 20.50 Plošče, 21 Rondo, 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 26. februarja: 17 Radijski orkester, 17.40 Propagandna ura za mednarodno gimnastično prireditev, 18 Magistrov trio, 18.40 Ureditev hudournikov, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Pregled sporeda, 20 O zunanji politiki, 20.30 Lumpacij Vagabund, 22.15 Koncert radijskega orkestra. — Nedelja, 27. februarja: 8 Plošče, 9 Napovedi, poročila, 9.15 Plošče, 10 Verski govor, 10.15 Prenos cerkvene glasbe, 11 Otroška ura, 11.30 Nastop učencev Rudolfa Piliha, 16 Plošče, 17 Kmetijska ura, 17.30 Srce in denar, spevoigra, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Slovenska ura, 20.30 Veseli napravi, 22.15 Plošče. — Ponedeljek, 28. februarja: 18 Zdravstvena ura, 18.20 Plošče, 18.40 Kulturna kronika, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Zanimivosti, 20 Operetni člomki, 22.15 Šramel kvartet. — Torek, 1. marca: 11 Šolska ura, 18 Magistrov trio, 18.40 Narodnostna vzgoja, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Zabavni zvočni tednik, 20 Drenadaj na pustni torek, 22.15 Koncert radijskega orkestra. — Sreda, 2. marca: 18 Mladinska ura, 18.40 Zgodovina gorenjskih mest, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Šah, 20 Steharnik, 21.30 Plošče, 22.15 Koncert radijskega orkestra.

Sejmi

do 6. marca 1938.

27. februarja (28. ?): Živ. in kram, Ig — 1. marca: Živ. in kram, St. Vid pri Stični, Radovljev vas, Metlika, Videm pri Krki — 2. marca: Živ. in kram, Ljubljana — 3. marca: Živ. in kram, Toplice, gov. in svinj, Mokronog, Nova vas in Videm pri Dobropoljah — 4. marca: gov. in kram, Vel. Cirkaj — 5. marca: gov. in svinj, in kram, Boštanj.

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

„Agrarna misel“

»Agrarna misel, društvo za povzdigo vasi in poljedelstva, je imelo dne 30. januarja 1938 svoj občni zbor v veliki dvorani Privilegirane agrarne banke v Belgradu, ki mu je prisostvovalo preko 700 delegatov iz krajevnih organizacij društva iz Baranje, Slavonije, Srema, Vojvodine, Šumadije, Kolubare, Posavine, Podunavja, Pomoravlja, Črne gore, Bosne, Hercegovine, Hrvatskega Primorja in Povardarja.

Občni zbor je otvoril in vodil predsednik in ustanovitelj društva g. dr. Milorad Nedeljković, gen. ravnatelj Poštne hranilnice.

G. dr. Nedeljković je orisal delovanje društva, ki šteje danes že nad 40.000 članov, včlanjenih v 80 organizacijah in nad 200 žilnicah. Je na tisoče in tisoče izobražencev kakor tudi nad 40 tisoč poljedelcev, ki občutijo potrebo, da se posveti posebna pozornost naši vasi, našemu poljedelstvu. Uspeh društva tiči v tem, da postaja vsakomur jasno, da se doslej našemu kmetu sploh ni posvečala pažnja, da ni nihče mislil na njega, čeprav je njegovo življenje zelo težko. Predsednik je nato omenjal gospodarsko stisko ter poudarjal, da je po njeni krivdi ostal naš kmet brez denarja in brez vprega. Kmet je prodal vse, da bi nadomestil ono, česar mu siromašna in nerodovita zemlja ni mogla dati. V našo državo vvažamo letno za nad 5000 milijonov dinarjev volne in prediva; to pa zaradi tega, ker nima kmet več dobrih ovac niti volje, da prideluje volno. Svetovna vojna nam je napravila škodo za 5 milijard dinarjev, gospodarska kriza pa nad 7 in pol milijard. G. dr. Nedeljković poudarja, da je v državnem proračunu namenjeno za kmetijstvo komaj 1% celotnega proračuna, kar je mnogo premalo; omenja polji, šole, hiše, ki so neprimerno. Kmet nima niti zdravnikov; po mestih pride na 8000 stanovalcev po en zdravnik, dočim

pride na deželi jedva na 40.000 prebivalcev oz. zdravnik, posledica temu je večja umrljivost.

G. dr. Nedeljković je govoril polne tri ure; njegov govor je bil pogostoma prekinjen s toplimi pritirjevanjem. Nato je bilo prečitano poročilo upravnega in nadzornega odbora.

To pa ni v čast našemu stanu!

Iz naših obmejnih krajev smo dobili tale dopis: V obmejnih krajih se čisto primeri, da se kmečko dekle poroči s človekom, ki ni kmečkega stanu. To samo po sebi ni nič napačnega, saj moramo vsakomur privoščiti, če si more preskrbeti kosček boljšega kruha, kakor ga pa more jesti naš kmet. Napačno pa je mnenje masekateh teh deklet, da morajo takoj, ko se poročijo z nekmetom, pozabiti od kje so doma, da morajo prezirati kmečki stan in veljati za »nekaj boljšega«. Hitro je treba nabaviti židano obleko, klobuček, lakaste čevlječke in si dati lase trajno ondulirati. Zvišča gledajo na svoje tovarišice, ki bodo morale ostati kmečke žene in matere. Sram jih je kmečkega stanu, ki jih je zredil in ki jim bo morda kdaj še moral dajati kruha. Saj vemo, da se sreča večkrat posmehuje kakor smešljaj Nikar naj taka dekleta, ki se oddaljuje od svojega prvotnega stanu, ne mislijo, da je to imenitno. Masekdaj vzbujajo pomilovanje in posmeh pri pametnih ljudeh. V nekem kraju so za take vrste gospode, ki se eramuje, da je doma s kmetov, zložili kmečki fantje tale pesmico:

Glej, tam ob strani ženina
etopica mi nevestica.
Ta s kodrčki je vsa posuta
in v čevlje lakasie obuta.
A kodrčki so narejeni
in čevjelčki še niso njeni.
Vaakdo bo rekel, to jaz verjem,
da to je eraka s pavjim perjem.

DOBRO ČTIVO

Slovenski pravopis. Mala izdaja, priredila dr. Breznik in dr. Ramovš, Ljubljana 1937, 234 strani, nevezan 26 din, vezan 40 din, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Knjiga spada na mizo vsakega slovenskega človeka, ki hoče pravilno pisati in lepo slovensko govoriti. To je naša slovenska dolžnost do materinskega jezika. Zlasti priporočamo pravopis vsem izobražencem, posebej novinarjem, učiteljem, občinskim, cerkvenim in sploh uradom, ki imajo s pisano besedo največ opravka in so v prvi vrsti poklicani, da se držijo pravila slovenskega pravopisa. Knjiga obsega a) kratice, b) navodila in pravila, c) o rabi velikih in malih črk, d) o pisavi lastnih imen, e) o pisavi sestavljenih besed, f) o rabi naglasnih znamenj, g) ločila itd. in končno pravopisni slovar. Komur je mar čistost slovenskega jezika, bo segel in se ravnal po tej knjižici.

NAZVANILA

Duhovne vaje za dekleta bodo na Mali Loki od 5. marca do 9. marca; za žene pa od 18. do 22. marca. Pridite, da se takoj v začetku postnega časa notranje prenovite in na velikonočno vstajenje pripravite. Prisilite se takoj na naslov: Dom Brezmadežne, Mala Luka pri Ihanu, p. Domžale.

Evhariistični kongres v Budimpešti. V času od 25. do 30. maja 1938 priredi Zveza za tujski promet v Sloveniji, zastopništvo Putnika v sporazumu s stalnim odborom za evhariistične kongrese

v Jugoslaviji in v sporazumu s knezoškofijskim pooblaščencom za ljubljansko škofijo g. Jernejem Hafnerjem romanje na 34. svetovni evhariistični kongres v Budimpešti. Spored in cene potovanja bodo v najkrajšem času poslane skupno s prijavnici vsem čl. župnim uradom. V vseh poslovalnicah PUTNIKA v Sloveniji se dobe podatki in navodila glede vožnje, prehrane in prenočišča ter skupnega potnega lista, kakor vse ostalo. Poleg tega je Putnik preskrbel, da se lahko za romanje v Budimpešto določeni znesek vplača v treh mesečnih zaporednih obrokih. Odhod na romanje iz Ljubljane je določen na dan 25. maja okoli 8 s prihodom v Budimpešto ob 6 zvečer. Romarji s bodo vrtili 30. maja okoli 6 zjutraj.

Listnica uredništva

Naše dopisnike prosimo, naj ne pošiljajo preobširnih dopisov. Za današnjo številko smo prejeli toliko in tako obširnih dopisov, da bi jih bilo za vseh 20 strani lista preveč, če bi neokrnjene priobčili. Ne poročajte brezpomembnih stvari, ki malo koga zanimajo. Urednik mora brez usmiljenja črtati in krajšati, če hoče vsem vsaj deloma ustreči. Ne delajte zatorej nepotrebnega truda sebi in uredništvu s predolgimi in malenkostnimi dopisi! — Našega naročnika, ki je zadnjič dobil v »Pravnih nasvetih« odgovor glede starih knjig, prosimo, naj nam takoj sporoči svoj naslov, ker se nekdo za njegove knjige zanima.

HRANILNICA in POSOJILNICA

V KAMNIKU (SUTNA 22)

reg. zadruga s neom. zav.

Obreduje
branične vloge do 5%

BREZPLACEN POUK V IGRANJU!

Klavirsko
harmoniko
od Din 480.-

Zahtevajte
brezplačni
katalog!

MEINEL & HEROLD, Maribor št. 107

Pleničke je prala - seveda - z Radionom...

*toda kako sivkasta je blazina, ki ni
bila oprana z Radionom!*

Zato je sklenila: v bodoče bom prala vse svoje perilo z Radionom, ker ljubim blesteče belo, zdravo perilo! Pri kuhanju z Radionom se razvijajo milijoni kisikovih mehurčkov, kateri skupno z milnico prodirajo skozi tkanino, ki jo temeljito operejo. Tako postane perilo blesteče belo in se mu že od daleč pozna, da je bilo oprano z Radionom.

Schichtov

RADION

varuje
perilo

V VSAKO KATOLISKO HIŠO SPADA KATOLISKI ČASOPISI

Semenski oves... (text continues) ...

Kirjevna organizacija JRE pri Dev. Mar. v Polju objavlja, da se vrši njen občni zbor v nedeljo, 27. febr. po prvi sv. maši ob 7.30 zjutraj.

Knjižnice vrednostne papirje
3% obveznice za likv. kmetijskih dolgov
staino kupujem

A. PLANINŠEK, LJUBLJANA
BERTHOVNOVA ULICA 14 — TELEFON 85-10

ZOBOTREBCE vseh vrst
kupi po najvišjih cenah (povrneni račun) **M. PAKIC, Ljubljana, Sv. Petra nasip 27 (za vrata)**

Fotograf: »Gospod, ali ne bi hoteli sliko svojih otrok povečati?«
Gospod: »Čemu? Saj bodo sami odrasli.«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor veje za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Reže divjaticine

najraje verjetne, kupim. Plačam po najvišji dnevni ceni. — Alojzij Orničnik, Zabja vas, Novo mesto.

Kmetiče reže

sprejemem. — Naslov v upravi Domoljuba pod šte. 2283.

Sivilijo spretno, išče trgov na na deliti. Ponudbe pod »Poštena« št. 2065 na upravo Domoljuba.

Pastirja 14-16 let sta rega sprejme takoj Jože Peterca. Verže 28. D. M. v Polju.

Šivalni stroj krojaški, četljar-ski-levorotni in ženski pogreznjiv, cena 1700/- naprosi. Gradaška 8.

Prodajni hišo v Dom. št. 19, pripravo za obrt. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 2608.

Klapi za vsa kmetiča dela s konjem, sprejemem takoj. Ponudbe na upravo Domoljuba z navedbo plače pod »Poštena« št. 2973.

Salate in rdeči čebulček kupujemo. — Sever & Komp., Ljubljana Gosposvetska cesta 5.

Dehlo iz blapca

sprejemem na kmetijo. Plača 300-300 din. — Naslov v upravi Domoljuba pod šte. 2501.

Prodajni bika

simendolca, 15 mesecev starega. Rotar. Brezovica št. 32.

Klapi za vsa kmetiča dela sprejemem takoj. Zg. Šiška 29.

Krojaškega pomočnika sprejemem takoj. Ivan Mohorčič, krojač. Zuzemberk.

Dehlo sprejme na kmetijo Sterle, Štepanja vas 11, pošta Dobrunje.

Vajenca poštenega, sprejme vrtarstvo Piber, Bled.

Geneli železni, v dobrem stanju, prodam. Ložar Ivana, Trzin pri Domžalah.

Kravo brejo 36 tednov, dobro mlakarico, prodam. — Ludvik Slana, Brezovica 24.

Sprejemem šiviljo za v roke. — Stefan Cencič, krojač, Kranj.

Vajenca za tapetniško obrt takoj sprejemem. — Jerman Franc, Novo mesto.

Mačkno bitico

z vrtom prodam. Naslov v upravi »Domoljuba« pod šte. 2628.

Velike zaslužke

nudim s prodajo nekega predmeta. Ponudbe na upravo Domoljuba pod »Sigurnost« št. 2324.

Čepilene trte vinskih in namiznih sort dobite v trdnici Erman Ivan, Gaj, Št. Janž, Dolensko.

Novočilo a prenovljenim stanovanjem oddam v najem. Naslov v upravi Domoljuba pod šte. 2263.

Kravo ki bo v tretje teletila, naprosi. Majeršič Jakob, Tržič.

Pekovskega vajenca

sprejemem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov v upravi Domoljuba pod šte. 2297.

Dehlo vajeno vsega kmetičkega dela, sprejme Škerl Katarija, Kleče 6, p. Ježica pri Ljubljani.

Posestvo blizu Cerkan. jezera za 6 glav živine poslopie v dobrem stanju, naprosi. Lep bukov in smrekov gozd. A. Žnidaršič, Bločice-Grabovo.

Za dobrih tesačev

za prage dobi dobro stalno delo, zaslužek dober. Oglasiti se takoj pri Ivan Veršec, Podčetrtek.

Prodajni kobilo staro osem let ter kravo s četirimi teletom. — Rakovec, Voznje gorice šte. 35, pošta Brezovica.

Kmetija 13-5 ha aron dirana, sredi med Radovljico in Kamno gorico, za 10 glav živine naprosi za Din 195.000/-, Poljka M., Lipnica, pošta Kamna gorica.

Sanke lijaharske

polkrito kočijo in landdaver prodam. Planinšek Kolezijska ulica 8, Ljubljana.

Dehlo vajeno vseh kmetičkih del, sprejemem takoj. Naslov v upravi »Domoljuba« pod šte. 2574.

Lepo kravo steličkom prodaj. Ježek Jože, Stranska vas šte. 2, p. Dobrova pri Ljubljani.

Sluškinjo mlajšo, pridno, za vrtna in hišna dela sprejemem takoj. Pirnat, Verstovškova cesta šte. 9, Ljubljana.

Dunajski sejem

13. do 19. marca 1938

Znatne vozne olajšave.

Brez potnega vizuma! S sejmsko izkaznico in potnim listom prost prehod v Avstrijo. Ogrski prehodni vizum se dobi s sejmsko izkaznico na mejah. Znatno znižana vozna na jugoslovanskih, ogrskih in avstrijskih železnicah, na Donavi, na Jadranskem morju ter v zračnem prometu.

Pojasnili vseh vrst kakor tudi sejmske izkaznice (po Din 50/-) se dobe pri

Wiener Messe A. G. Dunaj VII in pri častnih zastopstvih v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Tyrševa cesta 31.

Zveza za tujski promet v Sloveniji (Putnik) Tyrševa cesta 1.

Zveza za tujski promet v Sloveniji (Putnik), podružnica hotel Miklič nasproti glavnega kolodvora, in njene podružnice.

Sodna dražba. Dne 1. marca t. l. ob 9 uri se prodajo na sodišču v Radovljici: hiša v Lescah št. 49, več stavb in raznih drugih parcel. Podrobne informacije pri g. Novaku Gorenjske mekarne, Naklo ali v Sužbenem listu št. 9 od 29. I. 1938.

Za pomlad in poletje 1938

Vam nudi železnina in zaloge poljedelskih strojev

Fr. Stupica, Ljubljana

Gospodarska cesta 1

ves stavbeni material: Trboveljski cement, betonsko in drugo železo, pločevino, lepenko in štorje, razne črpalke in cevi, kotle vseh vrst, stavbeno okovje in orodje, vse predmete za kopenske, mreže za ograje i. t. d. Velika zaloge ličnih kletk. Kupujte kuhinjsko posodo, razstreljivo, rakete, lopatice, čebelarke potrebščine. — Ponudite za nakup staro železo in druge kovine ter čebelni voski!

Brzoparilnik „GAMA“

domači proizvod, izdelek isti kot inozemski in nad polovico cenejše izdeluje

Ciril Podržal, ig pri Ljubljani

10 letov jasniva. Ceniki brezplačno.

Kranilnica in posojilnica na Bohinjski Bistrici

F. Z. I. R. L.

sprejema nove kranilne vloge, ki so vsak čas na razpolago, in jih obrestuje po 4% letno.

Uradne ure za stranke ob nedeljah in četrtek dopoldne

kupimo ali zamenjamo za pšenico, koruze ali drugo žito.

Prva Pogančnik, d. r. o. o., Ljubljana Tyrševa cesta (Dunajska) št. 33 v javnih skladiščih

Nemška semena

dobite v trgovini **Pinter**, Ljubljana, Gosposvetska 14 (Novi Svet)

HERSAN ČAI

DELUJE dobro pri obolenju želodca, jeter in ledvic.
POMAGA pri arteriosklerozi in hemoroidih.
POLAJŠUJE muke in bolečine pri revmatizmu in protinu.
UBLAŽUJE bolečine pri mesečnem perilu in menli.
ODSTRANJUJE motnje pri debelenju in napravi vitko.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Reg. S. št. 12530/5001

V VSAKO KATOLIŠKO HIŠO SPADA KATOLIŠKI ČASOPISI

»Domoljuba« stane 30 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inzerate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave 40-94. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košček. — Za jugoslovansko tiskarno: Karel Čač.